Lodzer Tageblat № 125

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem.

פּרייז 15 גראשען

לאָדזשער טאָגעבלאַט

הײַנט 6 זײַטן

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אַדמיניסטראַציע 100-47

מאָנטאַג, כ"ד אייר תרצ"ב | 30 maja 1932 | 25-טער יאַהרגאַנג

העריאָ וואָרענט פאַר א מלחמה-געפאַהר אין דאַנציג

צוליב די היטלעריסטישע פּראָוואָקאַציעס

קאָמוניסטען בויען באַריקאַדען אין דײַטשלאַנד

העריאָ וואָרנט פאַר דער סכנה פון היטלעריזם

ליאָן, 29 מאַי (ספּעציעל) אין „לע דעמאָקראַט" האָט העריאָ אָפּגעדרוקט אַן אַרטיקעל א. נ. „א ערנסטע סיטואַציע" אין וועלכען ער שטרײַכט אונטער די סכנה פון היטלעריזם פאַר אייראָפּא, אָנווײַזענדיג אויף דאַנציג.

צוליב דעם, וואָס די לאַגע ווערט יעדען טאָג ערנסטער, האַלט העריאָ, אַז די נײַע פראַנצויזישע מעהרהייט דאַרף אַרויסווײַזען טאַקט און פאַרשטענדניש.

קאָמונ. אונרוהען אין דײַטשלאַנד

בערלין, 29 מאַי (ספּעצ.) פאַריגע נאַכט איז אין עלבערפעלד געקומען צו קאָמוניסטישע אונרוהען. פּאָליציי האָט פונאַנדערגעטריבען די מאַניפעסטאַנטען, וואָס האָבען געפּרובט אויפשטעלען באַריקאַדען, איבערדרעהענדיג די גאַסען-לאַמפּען. אויף די גאַסען זענען פונאַנדערגעקלעפּט געוואָרען אויפרופען, אין וועלכע דער המון איז אויפגעפאָדערט געוואָרען נישט צו האָרכען פּאָליציי, ווען זי וועט רופען זיך פונאַנדערצוגעהן.

געעפענט דער פראַנצויזישער סאָציאַליסטישער קאָנגרעס

פּאַריז, 29 מאַי (ספּעצ.) הײַנט האָט זיך געעפענט דער סאָציאַליסטישער קאָנגרעס. דער וויכטיגסטער פּונקט אויף דער טאָג-אָרדנונג איז די פראַגע, צי די סאָציאַליסטען זאָלען אַרײַנגעהן אין דער רעגירונג. עס הערשט די מיינונג, אַז ווען דער קאָנגרעס זאָל זיך אַפילו אַרויסזאָגען פאַר'ן אָנטייל אין דער רעגירונג וועט ער אָבער שטעלען אַזעלכע בעדינגונגען, וואָס וועלען אוממעגליך מאַכען די מיטאַרבייט פון די סאָציאַליסטען אין דער רעגירונג.

דער קאָנגרעס טיילט זיך אויף 6 גרופּען, פון וועלכע לעאָן בלום'ס גרופּע איז פאַר אַרײַנטרעטען אין דער רעגירונג, בתנאי אויב עס וועלען תיכף פאַרקלענערט ווערען די קריגס-קרעדיטען און אויב עס וועלען נאַציאָנאַליזירט ווערען די קויהלען-גרובענס.

די שטאַרקסטע גרופּע אוי'ן קאָנגרעס איז לעאָן בלום'ס.

מיליטערישע פייערונג צום אָנדענק פון בערעק יאָסעלעוויטש

וואַרשא, (טעלעפ.) הײַנט האָט דער וואַרשעווער גאַרניזאָן אײַנגעאָרדנט א געדענק-טאָג לכבוד'ן העלדיש-געפאַלענעם יודישען פּאָלקאָווניק בערעק יאָסעלעוויטש. 10 פריה איז אויפ'ן גאַרניזאָן-פּלאַץ פאָרגעקומען א צונויפזאַמלונג פון אַלע יודישע זעלנער פון וואַרשעווער גאַרניזאָן און פון יודישען לעגיאָן אוים'ן נאָמען פון בערעק יאָסעלעוויטש פון וואַרשע און אויך א דעלעגאַציע פון לאָדז. דאַן האָט זיך פאַרמירט א צוג מ'ן אָרקעסטער בראש, וואָס איז געגאַנגען איבער די יודישע גאַסען צו דער סינאַגאָגע אויף טלומאַצקע, וואו עס איז אָפּגעריכט געוואָרען א גאָטס-דינסט.

קוריע סקלאַדקאָווסקא אויף אַן אויפנאַהמע אין שלאָס

וואַרשא, (טעלעפ.) הײַנט האָט דער מלוכה-פּרעזידענט אויפגענומען אויפ'ן שלאָס די בעקאַנטע ערפינדערין פון ראַד, די פּוילישע געלעהרטע קוריע-סקלאַדאָווסקא. אין דער אויפנאַהמע האָבען זיך בעטייליגט מיטגלידער פון דער רעגירונג, דעפּוטאַטען, סענאַטאָרען, דער דיפּלאָמאַטישער קאָרפּוס און פאָרשטעהער פון דער וויסענשאַפט אין א צאָהל פון 200 פּערזאָן.

יודישער לופט-פליהער הויזנער געמוזט זיך אַראָפּלאָזען אין וועג

לאָנדאָן, 29. מאַי (ספּעצ.) דער יודישער לופט-פליהער פון פּוילען, סטאַניסלאַוו הויזנער, וואָס איז נעכטען אַרויסגעפלויגען אויף זײַן עראָפּלאַן פון ניו-יאָרק, כדי דורכצומאַכען א נסיעה איבערן אַטלאַנטיק קיין פּוילען, האָט זיך געמוזט אַראָפּלאָזען אין לינדען, ווײַל דער אַפּאַראַט האָט שלעכט פונקציאָנירט.

אַקציע פון די פּאַציפיסטען געגען דער מלחמה-געפאַהר

פּראָפעסאָר אַלבערט איינשטיין אין גענף

גענף (יטא) אין בעגלייטונג פון לאָרד פּאָנסאָנבי, דעם פּרעזידענט פון דער אינטערנאַציאָנאַלער ליגע צו בעקעמפען דעם קריג, איז פּראָפ. אַלבערט איינשטיין אָנגעקומען קיין גענף, וואו ער האָט אויפגענומען די אינטערנאַציאָנאַלע ענטוואָפנונג אין בעגריסט צוו. אנד. די פאָרשלאָגען פון דער סאָוויעטישער רעגירונג, וועלכע פאָרפאָלגען דעם דאָזיגען ציל. זיי האָבען אויפגעוויזען, אַז די איצטיגע אַרבייטען פון דער קאָנפערענץ דרעהען זיך אַרום טעכנישע דעטאַלען, וועלכע שטעלען די רעזולטאַטען פון דער קאָנפערענץ אין א סכנה. פּראָפ. איינשטיין האָט גאַנץ בעזונדערס זיך אָפּגעשטעלט אויף דער נויטיגקייט צו לייזען אַלע קאָנפליקטען דורך שידס-געריכטען.

גענף (יטא) ליוט דער איניציאַטיוו פון ראָמען ראָלאַן און אַנרי באַרביוס האָט זיך קאָנסטיטואירט אַן אינטערנאַציאָנאַלער קאָמיטעט, וואָס רופט צונויף אויפ'ן 1. אויגוסט קיין גענף א קאָנגרעס פון געזעלשאַפטען און אָרגאַניזאַציעס, וועלכע קעמפען געגען דעם קריג. פון יודישע פּאַציפיסטען נעמען אָנטייל אין קאָמיטעט פּראָפ. אַלבערט איינשטיין, פּראָפ. פּאָול לאַנזשעווען און אַנד.

געשענדעט א יודישען בית-עולם אין סלאָוואַקיי

בראַטיסלאַוואַ (יטא) אין גאַלאַנטא, דרום-סלאָוואַקיי, איז די טעג פעסטגעשטעלט געוואָרען א שענדונג פון אָרטיגען יודישען בית-עולם, א גרעסערע צאָהל מצבות איז געוואָרען צעבראָכען, טייל אומגעוואָרפען. די תיכף אויפגענומענע אויספאָרשונג פון דער פּאָליציי האָט געבראַכט צום אַרעסט פון עטליכע יונגע קריסטען, וועלכע זענען איבערגעגעבען געוואָרען דעם יוגענד-געריכט.

זונטאָג, ד. 12/6 זייגער 4 נאָכמ. צום ערשטען טערמין און ביי א נישט-גענוגענדע צאָהל מיטגלידער 6 זייגער צום צווייטען טערמין קומט פאָר די

יעהרליכע אַלגעמיינע גענעראַל-פערזאַמלונג

פון 2-טען קליינהענדלער-פעראיין אַלטשטאָט 10. מיט פאָלג. טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפנונג, 2) וואַהלען פון א פאָרזיצער און אַסעסאָרען, 3) פאָרלייענען דעם בילאַנס, 4) בעשטעטיגען דעם בודזשעט, 5) וואַהלען פון א פערוו., קאַנדידאַטען און רעוויז.-קאָמיסיע, 6) פרייע פאָרשלאָגען. בעמ.: מיר בעטען די מיטגל. צו רעגולירען דעם מיטגלידס-בייטראַג, כדי צו האָבען וואַהל-רעכט.

די פערוואַלטונג.

צי וועט יאַפּאַן אָנהויבען א נײַע מלחמה מיט רוסלאַנד?

דער יאַפּאַנישער הויפּט-קאָמאַנדיר

גענ. האָניאָ, וועלכער האָט זיך איבערגעטראָגען מיט זײַן שטאַב קיין כאַרבין, און פיהרט אָן פון דאָרט מיט די אָפּעראַציעס פון יאַפּאַנישען מיליטער.

כאַרבין — די נײַע אָפּעראַציע-באַזע פון די יאַפּאַנער.

פּאָפּולערע יודישע

„פאָלקס-ביבליאָטעק"

כאָר איין גילדען — רעדאַגירט דורך רחל פייגענבערג!

דער אַבאָנאַמענט אויפ'ן ערשטען האַלבען יאָהר קאָסט בלויז 3 גילדען. א בוך וועט ערשיינען יעדע צוויי חדשים. די ערשטע 2 ביכער: „די שפּיינערינס אין סטעפּ" ראָמאַן פון ש. ל. בלאַנק און דאָס געשיכטע-בוך „אַראַבער" פון מ. סמיליאַנסקי זענען איבערגעגעבען צום דרוק און וועט זיי וועלען ערשיינען, וועלען זיי גלייך פונאַנדערגעשיקט ווערען דורך דער פּאָסט צו די אַבאָנענטען. ס'ווערט אויך צוגעגרייט דער מאַטעריאַל צום דריטען בוך, וועלכער איז ספּעציעל

געווידמעט דער יודישער פרוי

און צום צווייטען האַלב יאָהר ווערען איבערזעצט אין יודיש די אַקוּעלסטע ווערק פון ברענער'ן און א. ד. גאָרדאָנ'ען.

אין לאָדז איז די אַבאָנענטען-זאַמלונג פאַר דער יודישער „פאָלקס-ביבליאָטעק" איבערגעגעבען געוואָרען צו די יוגענדליכע אָרגאַניזאַציעס פון גורדוניה און „השומר הצעיר".

צו דער פאַרלאָבונג פון פרל. סאָלאַ פרענקעל מיט ה' פּינקוס ציגעלפאַרב גראַטולירט הערצליך און ווינשט א גליקליכע צוקונפט פּערסאָנאַל פון דער פירמע ד. פרענקעל 11. ליסטאָפּאַד 14

כשר | ווינטיג | כשר

נײַעס צום זומער-סעזאָן!

ווילט איהר זײַן געזונד?

ווילט איהר עסען געשמאַק און פרישע מיטאָגען, פריהשטיקען און אָווענד-ברויטען?

קומט אַלע ווי איינער נור אין דעם גוט-בעקאַנטען, היגיענישען, כשר'ן

באַר „בריסטאָל"

4 פּאָלודניאָווא 4

טעל. 151-74

וואו איהר בעקומט צו יעדער צייט די בעסטע

מיטאָגען פון 50 גר. און מיט געפליגל און מיט פרישע וועטשערע אָווענדברויטען פון 90 גר. אַז

פריהשטיקען צו בעקומען פון 7 פריה אָן קומט און איבערצייגט אייך! געבעקס פריי! סאָלידע בעדינונג!

כ'שיק צו מיטאָגען צו הויזע אָהן עקסטרא קאָסטען

ASEKURACJA-פערזיכערונגען

פון פאַבריקען געגען פייער. אַלערלעי סחורה-לאַגערן געגען פייער און גנבה.

וואוינונגען געגען פייער און גנבה!

ווי אויך טראַנספּאָרט-פערזיכערונגען פיהרט אויס רעעל און פּינקטליך אויף גינסטיגע בעדינגונגען

מרדכי חיים רומקאָווסקי

קיליַנסקיעגא 105. טעל. 112-50.

Gimnazjum Humanistyczne Męskie

I. KACENELSONA

Zawadzka 43. telefon 151-79

דער ערשטער טערמין פון די עקזאַמענס פאַר נײַע שילער דעם 25-טען מאַי

אין דער ערשטער אנפאנגס-קלאַס ווערען אָנגענומען שילער פון 5 און א האַלב יאָהר

דער גן-ילדים (פרעבעל-שולע) אונטער דער לייטונג פון דער בעקאַנטער פּעדאַגאָגין-שריפטשטעלערין ש. קאַצענעלסאָן-פײַנשטיין, איז פאַרזעהען מיט די מאָדערנסטע שול-איינריכטונגען און ענטוויקלונגס-מעטאָדען. עס ווערען אָנגענומען קינדער (יונגלעך מיט מיידלעך) אין עלטער פון 4 יאָהר.

מיט אָנמעלדונגען: אין קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום טעגליך פון 9 ביז 2 פּמ. און פון 5–7 נאָכמ.

א שעהן, זוניג

פראָנט-צימער

מיט א בעזונדערן איינגאַנג און אַלע בעקוועמליכקייטען

זאָפאָרט איבערצוגעבען

אָנפרעגן אין אדמ. פון „ל. ט." אונטער „F.B.".

סטאַרשי פעלדשער

B. Joskowicz

שטעלט פּאָקען טעגליך מיט פרישע קראָוויאַנקע און גיט אויך אַרויס שוויאַדעצטווע

פּולנאָצנא Północna 4 טעלעפאָן 141-86

נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–6 א זייגער אָווענד.

אינקוויזיציע-טעראר געגען יידן אין בעסאראביען
אונשולדיגע מענשען סאדיסטיש פערפייניגט צום טויט

„מיר קענען עס מעהר נישט אויסהאלטען"

קישינעוו, (י.ט.א.) דעפ. מיכאל לאנדאו פערעפענטליכט אין „אונזער צייט" אנ'ארטיקעל א. ט. „מיר קענען עס מעהר נישט אויסהאלטען", וועגען דעם אינקוויזיטארישען טעראר, וואס ווערט דורך דער אדמיניסטראטיווער מאכט אנגעווענדעט געגען דער פריזיליבער און עקאנאמיש רואינירטער יידישער בעפעלקערונג אין פיל שטעט און שטעטלעך אין בעסאראביען. קיין קישינעוו קומען אן גאנצע שריפטליכע בעריכטען און דעלעגאציעס, וואס דערצעהלען וועגען מעשים־תעתועים און סאדיסטישע פייניגונגען פון אונשולדיגע מענשען, פאקטען, וואס מאכען גליווערן דאס בלוט אין די אדערן.

„די מאכט-האבער, שרייבט דעפ. לאנדאו, וואס האבען די אויפגאבע צו היטען דאס געזעץ דורך ארדנונג, פערוואנדלען זייער אויפגאבע אין חיה-שער דורשט. ענשטאט צו זוכען די, וואס ווילען אומברענגען די היינטיגע ארדנונג, שלאגען זיי ביז צום טויט אונשולדיגע מענשען, אלגעמיין בעקאנטע כלל-טוער, וואס האבען נישט אויף זייער געוויסען מעהר ווי דעה... פערברעכען פונם יידישען נאמען".

דער אויטאר פון ארטיקעל דערצעהלט וועגען איינציגע שוידערליכע פאלען, אין וועלכע אונשולדיגע מענשען זיינען פערפייניגט געווארען צום טויט און ווענדעט זיך מיט אנ'אפעל צו דער רעגירונג, אז זי זאל מאכען א סוף צו דעם סיסטעם אין בעסאראביען, וואס דערמאהנט די מעטאדען, מיט וועלכע מען האט אין פערגאנגענע יאהרהונדערטען בעהערשט שווארצע שבטים-קנעכט.

די קינדער פון די יידישע יתומים-אנשטאלטען אין בריסק הונגערן

וואַרשאַ (יטא) דער פערבאנד פון די געזעלשאפטען פון יתומים-פערוואלטונג האט בעקומען וויטערדיגע ידיעות וועגען דער אנגעהויבענער שווערער לאגע פון די יתומים-אנשטאלטען אין בריסק.

ווי בעקאנט, האט די אויפזיכטס-מאכט אין בריסק איבערגעלאזען אין שטאטישען בודזשעט פאר די יידישע יתומים-אנשטאלטען פון די פרעמיומירטע 24.000 זל. בלויז 5000 זל. דאגעגען זענען די סומען פאר די נישט-יידישע קינדער, וועלכע מאכען אויס 1.75 זל. א טאג פאר א קינד, איבערגעלאזען אהן ענדערונגען. בכלל איז אין בריסק געשטראכען געווארען יעדער איבערוועגענדסטער טייל אבזאגונגען פאר יידישע אינסטיטוציעס. פאר

דער אלגעמיינער סומע פון 87.000 זל. פאר זיי איז איבערגעלאזען געווארען בלויז 12.000 זל.

די יידישע יתומים-אנשטאלטען אין בריסק האבען שוין נישט בעקומען פון מאגיסטראט קיין געלד אויפ'ן חודש מאי. די בעלי-חובות גיבען נישט ווייטער קיין פראדוקטען אויף קרעדיט. עס איז שוין דערגאנגען דערצו, אז די קינדער האבען נישט וואס צו עסען.

די פערוואלטונג פון בית-יתומים אין בריסק איז פערצווייפעלט. עס האלט דערביי, אז די פערוואלטונג זאל ברענגען אלע 90 קינדער פון אנשטאלט אויפ'ן הויף פון מאגיסטראט און זאל איבערגעבען די שליסלען פון בית-יתומים דעם שטאט-פרעזידענט.

די אטלאנטיק-פליהערין אין לאנדאן

אמעליא ערהארט די ערשטע פרוי, וואס איז אריבערגעפלויגען דעם אטלאנטיק, ווערט בעגריסט אין לאנדאן דורכ'ן אמעריקאנישען אמבאסאדאר מעלאן.

א ייד — בעשטימט אלס סעקרעטאר פון מאגיסטראט אין כארבין

כארבין (יטא) אלס ערשטער סעקרעטאר פון דעם מאגיסטראט אין כארבין איז בעשטימט געווארען ס. ל. גראבאווסקי, ייד. גראבאווסקי איז ביז איצט דער איינציגער ייד, וועלכער איז בעשטימט געווארען אויף א רעגירונגס-פאסטען אין דער נייער מאנדזשורישער מלוכה. ווי וויכטיגסטע אמטען אין כארבין זענען פערנומען געווען דורך ווייס-גווארדייאישע רוסישע עמיגראנטען.

ביז'ן יאהר 1925, ווען די שטאט-פערוואלטונג פלעגט געוועהלט ווערען אויף דעמאקראטישע יסודות, איז די צאהל יידישע בעאמטע גאנץ בעדייטענד. נאך דעם אבער זענען אלע יידישע בעאמטע בעזייטיגט געווארען.

גרויסע שרפה אין א יידיש שטעטל אין מאלדאוויען

בוקארעשט, (יטא) אין דעם שטעטל דראהאי, אין שכנות מיט יאסי, איז אויסגעבראכען א ריזיגע שרפה, וועלכע האט כמעט איינגאנצען הרוב געמאכט דעם יידישען קווארטאל. מחמת דעם שטורם-ווינד איז דאס לעשען די שרפה אנגעקומען זעהר שווער. 18 יידישע הייזער זענען איינגאנצען אוועק מיטן רויך. דער שאדען איז א געוואלדיגער.

דער פראצעס פון די מערדער פון יוחנן סטאהל און סאלא זוהר

ירושלים (י. ט. א) דער פראצעס געגען די מערדער פון די יידישע יוגנטלייט יוחנן סטאהל און סאלא זוהר, וועלכע זענען דערמארדעט געווארען אין יוני 1931 בעת אן אויספלוג נישט ווייט פון תל-אביב, וועט פארקומען ד. 10-טען יוני אין יפו'ער געריכט.

וואהלען צו דער ראדאמער קהלה

ראדאם (יטא) אין מאי ד. י. זענען פארגעקומען אין אלע שטעט און פוילען, אויך אין ראדאם, וואהלען צום קהלה-ראט, וועלכע זענען לעצטענס געווארען זגע'פסל'ט. וואהלען צו דער נייער קהלה וועלען פארקומען שוין אין די נאהענטסטע טעג. די איצטיגע קהלה-פערוואלטונג, וועלכע פיהרט אן מיט די וואהלען, האט אויפ'ן סמך פון פאר. 14 פון קהלה-געזעץ נישט צוגעלאזט צו דער וואהל-קאמיסיע קיין שום פערטרעטער פון אפאזיציאנעלע ארגאניזאציעס. דאס איז דער ערשטער פאל פון אויסנוצען דעם דערמאנטען פאראגראף צו די וואהל פארבערייטונגען.

נאך איניגע טעג קען מען גענייסען פון די שטייער-הנחות.

ס'זענען סך-הכל נאך איבערגעבליבען איניגע טעג, ד. ה. ביז'ן סוף פון חודש מאי, ווען מ'קען גענייסען פון דער 50-פראצענטיגער באנאפיקאציע פון אומזאץ-שטייער, וואס מ'איז שולדיג ביז'ן ערשטען אפריל 1931.

מען דארף געדענקען, אז א חוץ דער הנחה פון 50 פראצ. פאר דעם פערגאנגענעם שטייער-חוב, ווערט מען אויך בעפרייט פון שטראף פאר נישט בעצאהלען דעם שטייער צום טערמין.

דאס רעכט צו גענייסען פון די באניפיקאציעס האבען נאר די שטייער-צאהלער וועלכע וועלען פריהער בעצאהלען אלע חובות פון אומזאץ-שטייער, וואס זיי זענען שולדיג פון 1-טען אפריל 1931.

אין די חדשים יוני און יולי ווערט מען נאר בעקומען א באניפיקאציע פאר דעם פערלענגערטען אומזאץ-שטייער אויף 25 פראצ. און אין חודש אויגוסט נאר 25 פראצ.

ס'ליגט דעריבער אין אינטערעס אונטערנעמער פון יעדען שטייער-צאהלער, וועלכער האט אלטע חובות פון אומזאץ-שטייער זיי צו בעצאהלען נאך אין מאי כדי צו גענייסען פון דער 50 פראצענטיגער הנחה.

500 זלאטעס פאר מ. טרעמבאטש'ן
האט בעשטימט דער לאדזער מאגיסטראט

ווי בעקאנט, לעבט דער נעסטאר פון דער מאלעריי און לאדזער מאלער טרעמבאטש אין זעהר שווערע בעדינגונגען. אויף די עלטערע יאהרען איז דער קונסטלער געבליבען אהן שום צו אין אלע מיטל וועגען אפזוסידיום פאר איהם זענען דערוויל געבליבען אהן ערפאלג. עפיס האט דאס בילדונגס-מיניסטעריום יא פאר איהם בעשטימט נאך לענגערע צייט א לעבענס-לענגליכע פענסיע אבער ביז איצט איז עס געבליבען אויפ'ן פאפיר... איצט האט זיך סוף כל סוף אין איהם דערמאנט דער לאדזער מאגיסטראט, וואס האט ערשט איינגעגעבען די פרעמיע פאר קונסט פשיטע... פאר טרעמבאטש'ן האט דער מאגיסטראט בעשטימט אנ'איינמאליגע אינגערשטיצונג פון 500 זל.

עס איז אבער א ווייטאג... אז די „מתנה" ווערט דערפאר געגעבען פאר... אפשטעלונג פאר סאציאלער שיין... די האלטען אבער, אז דער מאגיסטראט האט נאך ווייטער נישט ערפילט זיין פליכט... דעם אלטען, פערדינסטפולען מייסטער טרעמבאטש.

אפצאהל פון האנדווערקער - עקזאמענס פערקלענערט אויף 80 זל.
בעריכט פון דער לעצטער זיצונג פון האנדווערקער-קאמער

(א) געלטען איז אין האנדווערקער-קאמער אונטער'ן פארזיץ פון פרעזידענט זארזשיצקי פארגעקומען א זיצונג פון דער האנדווערקער-ראטמענער. אין דער זיצונג האט זיך אויך בעטייליגט א פארשטעהער פון האנדעלס-מיניסטעריום.

דער בעריכט פון 1 יאנואר ביז'ן געלטונגען טאג איז גענומען געווארען צו קענטניס. עס איז אריינגעטראגען געווארען א פארשלאג, אז דער אפצאהל פון געזעלען-עקזאמענס זאל זיין 80 זל. (ביז איצט 140 זל.) דער פארשלאג האט ארויסגערופען א הייסע דיסקוסיע, די פארשטעהער פון דער פערוואלטונג האבען זיך ארויסגעזאגט דאגעגען, מחמת דאס וועט זיך שטארק אפרופען אויפ'ן בודזשעט. טראץ דער געגנערשאפט פון דער פערוואלטונג איז דער פארשלאג אנגענומען געווארען.

אקציע צו שאפען 2 און א האלב מיליאן דאלאר
פאר די יודען אין מזרח-אייראפא

ניו-יארק (יטא) הרב דזשאנא ב. ווייז, דער לייטער פון דער „דזשאינט" קאמפאניע אין די פעראייניגטע שטאטען, בעת וועלכער עס דארף געזאמעלט ווערען דריטהאלבען מיליאן דאלאר פאר די יידישע אינסטיטוציעס אין מזרח- און צענטראל-אייראפא, האט מיטגעטיילט דער פרעסע, אז ביז איצט איז שוין געזאמעלט דער אנטייל אין דער זאמעל-אקציע פון 25 יידישע קהלות אין 15 שטאטען, און איניגע שטעטען אין מען שוין צוגעטרעטען צו פיהרען די זאמעל-אקציע, און א טייל שטעט וועט מען די אקציע אנהויבען אין יוני.

באיקאט פון קאטי-פערפומען אין א"י

תל-אביב, אין צוזאמענהאנג מיט דער שענדליכער יודען-העצע, וואס ווערט איצט געטריבען דורך דעם פראנצויזישען פערפום-פאבריקאנט קאטי, האבען אלע יידישע אפטייק-ספלאדען אין א"י בעשלאסען צו באיקאטירען קאטי-פערפומען.

קלעמאנסא נאך זיין טויט

אפילו נאך זיין טויט בערוהיגען זיך נישט די געמיטער ארום זיין נאמען. קלעמאנסא האט ווי בעקאנט, אנגעזאגט פאר זיין טויט, אז מען זאל איהם ביי-נאכט ארויספיהרען פון שטאט און מקבר זיין אין זיין דארף אין דער וואנדע. די געשיכטע האט דעמאלט ארויסגערופען א גרויסען טומעל.

פארגען מאנטאג האט מען אויף א צענטראלען פלאץ אויף שאנז-עליזע איינגעוועהט א מאנומענט צום אנדענקען פון גרויסען פראנצויז. אזוי ווי פראנקרייך געפינט זיך אין טרויער צוליב'ן טויט פון פרעזידענט דומער, האט מען נישט געקענט ארגאניזירען קיין גרויסע פייערליכקייטען. די שטאט-פערוואלטונג האט איינגעלאדען די דריי קינדער פון קלעמאנסא צו דעם אקט פון דעם מאנומענט-אויפדעקונג. פון די קינדער איז אבער אנגעקומען א קאטעגארישער אפזאג צו בעטייליגען זיך אין דער שטילער פייערליכקייט, ווייל זיי געפינען נישט פאר נעטיג ווירדיג נישט דעם פלאץ און נישט דעם מאנומענט אליין...

די „צערעמאניע" איז דורכגעפיהרט געווארען און אנוועזענהייט פון עטליכע מענשען, כדי צו פערמיידען א מאניפעסטאציע האט מען פערזאמעלט ביים פלאץ א 50 אגענטען.

דער פאל האט געמאכט א גרויסען רושם אין פאריז.

דער דעפוטאט, וואס האט בעקומען פעטש

בעת דעם בלוטיגען געשלעג צווישען די היטלעריסטען און קאמוניסטען אין פרייסישען לאנדטאג, האט אונשולדיג אריינגעכאפט קלעפ דער ס.ד. דעפוטאט יורגענזען, וועלכער האט געמוזט אפגעפיהרט ווערען אין שפיטאל.

אמעריקאנישע גוד-וויל-קאנפערענץ
און די פראגע פון געמישטע חתונות

וואשינגטאן (יטא) דא איז פארגעקומען די ערשטע גוד-וויל קאנפערענץ פון יודישע, קאטוילישע און פראטעסטאנטישע סטודענטען אין די פעראייניגטע שטאטען. די קאנפערענץ האט צוו. אגר. בעהאנדעלט די פראגע פון געמישטע חתונות און האט אז זאג'איין שטימיגער רעזאלוציע געשטעמפעלט געמישטע חתונות אלס „העכסט אומווינשענסווערט".

ס'לוינט ניט כאפען פיש

די 4 גרויסע איסלאנד-פיש-ראבאטען (אויפ'ן בילד) האבען פון לעצטען פיש-פאנג געהאט א הכנסה 25.000 זל. און די הוצאות בעטרעפען קנאפע 100.000 זל.

נייע שענהייטס-קעניגין אין פאריז

די ביז-איצטיגע פאריזער שענהייטס-קעניגין דאט „אבדיקירט". אויף איהר ארט איז אויסגעקליבען געווארען פרל. יודלאק, וועלכע מיר זעהן אויפ'ן בילד.

פון לאדזער שאך-טורניר
9-טע רונדע

דער רעזולטאט פון דער 9-טער רונדע, וואס איז געלטען געווען פערגאנגענע ערב-שבת, איז פאלגענדער: געווינען האבען די האנטשינסקי ביי שאפירא, אפעל ביי וועבער, אנגוש — קאהאנע — הורוויץ, פרידמאן — שעכטמאן, די פארטיען גרינבערג — ליבער, מאן, און הורשפיין — קאלסקי זענען אבגעלעגט געווארען.

דער מצב פון טורניר נאך דער 9-טער רונדע איז פאלגענדער: אפעל — פונקטען, אנגוש, קאהאנע 6½, ראטאזשינסקי, 4, פרידמאן 4 ד.ה. שבויין אין שאפירא — 3½, גרינבערג 3 יעדער און טשעכטמאן, ריזענבלאט 2½, הורוויץ 1½ און ליבערמאן 2 ½ פונקט.

7 יעהריג קינד אונטער אנ'אויטא

(§) אויף לימאנאווסקא גאס איז ארונטערגעפאלען אונטער אנ'אויטא די 7-יעהריגע עווא טראכא. דער שאפער איז אנטלאפען.

ווער זענען די קרובים פון מת?

„חסד של אמת" זוכט די קרובים פון פערשטארבענעם דוד מאטעל איטבערג, וועלכער איז געשטארבען דאנערשטאג אין שפיטאל ביים שטאטישען זאמעל-פונקט און איז פרייטאג געבראכט געווארען צום קבורה דורך חסד של אמת.

זעלבסטמארד צוליב נויט

(§) אויף יעשאנא גאס 13 האט גע-פרובט בעגעהן זעלבסטמארד דורך אויסטרינקען יאדינע דער 35-יעהריגער ... באראבאש. אין א שווערען צו-שטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. די סבה — נויט.

איבערגעפאהרען

(§) אויפ'ן שאסע צווישען יאזוב און ווינדזעוו האט אנ'אויטא איבערגעפאהרען דעם וואצלאוו דורע'ן. אין א האפנונגסלאזען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

גאנץ לאדז

האט געמאכט א רושם מיט די

רעשטען

נאוואמיעסקא 5 פראנט 2 שטאק

די נייעסטע מאדערנסטע הערען- און דאמען-שטאפען פון די בעסטע קוואליטעטען מיט 30% ביליגער. קומט און איבערצייגט אייך! נאר לאזט אייך נישט פערפיהרען, געדענקט גוט דעם אדרעס: נאר 2 שטאק פראנט ביי שטשענשליווי.

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאנא 4

טעלעפאן 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט וועגערישע קראנק-הייטען און מענער-שוועכע. אלע-ארט אנאליזע עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראלען נעמט אן פון 9–2, און פון 5–9 אוונט. בעזונדער ווארטע-זאל פאר פרויען.

די נייעסטע מאדעלען צום זומער סעזאן!

אין גרויסען אויסוואהל עמפפעהלט

סאלאן „נאדיא" נארוטאוויטשא גאס 7
ULICA NARUTOWICZA 7

מאגאזין פאר קינדער-קאנפעקציע, דאמען-וועש און גאלאנטעריע

● סאליד ● געשמאקפול ● עלעגאנט ● ביליג ●

בעקליידעט קינד און מוטער

SALON „NADJA", ulica Narutowicza 7.

Dr. med. H. Różaner

ספעציאליסט פון הויט- און וועגערישע קראנקהייטען מענער-שוועכע און קינדערלאזיגקייט

נארוטאוויטשא 9, טעל. 128-98

נעמט אן פון 8–10, 4–8 אוו. זונטאג פון 9–10 פרי

Dr. Ludwik Falk

הויט און געשלעכט-קראנקהייטען

נאווראט 7, טעל. 128-07

נעמט אן פון 10–12 מיטאג און פון 5–7 אוונט.

לאדזשער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר נעמט אן פון 6 ביז 8 אוו. נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

„Łodz. Tageblat" Łódź Piotrk. 16
Skrz. poczt. 16

טעלעפאנען: רעד. 100.57 אדמ. 100.47

ווען א לאנד צאפעלט

וועגען עסטרייך, דעם הינטיגען עסטרייך, דעם אויסגעמאטערטען, אויסגעהונגערטען און ארומגעשניטענעם קליינעם לענדעלע צו רעדען, ווי דאס וואלט געווען א מעהר אדער ווייניגער נארמאלע מלוכה, איז אוממעגליך צו רעדען. ווען די וועלט-מלחמה האט זיך געענדיגט, האט איטאליען זיך צוגענומען דעם טיראל, אונגארן איז אוועק מיט איהרע אייגענע וועגען, טשעכיען האט צוגענומען גאליציען מיט הערצעגאווינא, רומעניען האט אפגעשניטען פאר זיך זיבענבירגער, גאליציען איז אוועק צו פוילען און פון בעהמען מיט דער סלאוואקיי איז געגרינדעט געווארען די טשעכא-סלאוואקישע רעפובליק. אויפ'ן שלאכט-פעלד איז געבליבען ליגען א קריפעל, אהן הענד און אהן פיס. נאר מיט דער הילף פון קיליעם האט זיך דאס קריפעל געהאלטען אויף גאט'ס ערד.

ווען, די אמאל גאר וואזשנע אויפטוערין און דעות-זאגערין אין אייראפא, די אלטע אריסטאקראטקע מיט טייערע קליידער און דיאמאנטען, אבער אהן א פעניקעל ברויט אין מויל, ווען איז פערוואנדעלט געווארען אין א קלאגערין, שנארערין, וואס האט שוין לאנג פערגעסען פון דער שאנדע פון שנארען. אויב נישט די עקשנות פון פראנקרייך און אנדערע מלוכות מיט זייער בעשלוס נישט צו דערלאזען צו קיין פעראייניגונג פון עסטרייך מיט דייטשלאנד, וואלט דאס שנארען אויך נישט געהאלפען. דאס לאנד וואלט פשוט אויסגעגאנגען פון הונגער און קעלט און וואלט זיך נישט אומגעזוקט.

אט די טעג האט די עסטרייכישע רעגירונג זיך ווידער געווענדעט צום פעלקער-בונד מיט דער בקשה צו ערלויבען איהר נישט צו צאהלען איהרע אינטערנאציאנאלע חובות, ווייל עס איז איהר זייער שווער. דער פעלקער-בונד האט אפגעענטפערט מיט א שארפען אפזאג; און נאך ערנסט אנגעזאגט דעם מעהרמאליגען באנקראטשיק, אז די חובות מוזען געצאהלט ווערען פונקטליך און אהן שום ווייטערע אויסריידען. דער אפזאג האט ארויסגערופען אין ווין א מת'ע מהומה. די רעגירונג פיהלט זיך אינגאנצען פערלוירען און ווייסט נישט וואס צו טון...

מיר זאגען עס דא אנטקעגען דעם, אז אין אזא מין פערקריפעלטער מלוכה'לע, וואס דארף אנקומען צו עפענטליכער צדקה, וואלט מען בעדארפט ווענגיסטענס דורכפיהרען א ביסעל יושר בנוגע צו אנדערע קליינע פעלקער, וועלכע געפינען זיך אין א שווערען צושטאנד. און ווען האט זיך אבער פאר די לעצטע חדשים פערפליחט דער בייזוויליגסטער אנטיסע-

מיטיזם. אנטיסעמיטיזם פריוואטער און אפיציעלער. ווין איז געווארען א צענטער פון אנטיסעמיטיזם און קאן פרעטענדירען אויפ'ן צווייטען ראנג נאך בערלין.

די רעגירונג מאכט אנ'אנשטעל, ווי זי וואלט געוואוסט גארנישט פון רודפ'ן יודען, אבער פאקטיש ווערען די אלע געמיינע חיות'ן אפגעטון אדער מיט איהר הסכמה אדער ביי א „נייטראלער" האלטונג פון איהר זייט.

פאר דער יודישער וועלט איז נישטא קיין שום גרונד צו פרעהען זיך מיט די אומגליקען פון דעם קליינעם לענדעלע, ווייל בעסער פון אנדערע ווייסען מיר, וואס עס איז אנ'עת-צרה. חוץ אלעמען געפינען זיך אין עסטרייך מאסען יודען. זייער שיקזאל איז ענג פערבונדען מיט'ן שיקזאל פון לאנד. וואלט מען דאך בעדארפט העלפען דעם לאנד אויף דעם אדער אויפ'ן אנדערען וועג. יודען פון דער גאנצער וועלט וואלטען זיך זיכער אפגערופען, אויב נישט די אונאויפהערליכע פערבייסענע העצע געגען יודען...

וול. גראסמאן.

פוילען וועט זיך נישט לאזען פראוואצירען דורך די היטלעריסטען

היי-יאהריגער בודזשעט קען האבען א דעפיציט פון זעקס הונדערט מיליאן זל., זאגען די ענדעקעס.

אפקלאנגען פון דער פוילישער פרעסע

די „גאזעטא ווארשאווסקא" שטעלט זיך אפ אויפ'ן רעזולטאט פון בודזשעט פאר'ן חודש אפריל, ד. ה. אויפ'ן ערשטען חודש פון נייעם בודזשעט-יאהר. די הכנסות פון דאזיגען חודש האבען בעטראפען 164,8 מיליאן זל. די צייטונג מאכט א פערגלייך פון די הכנסות פון חודש אפריל און די פריהערדיגע יאהרען, שטעלט זיך אפ אויספיהרליך אויף דעם פראצענט ווייל דער דאזיגער חודש ברענגט אריין אין אלגעמיינעם בודזשעט, און קומט צום אויספיהר, אז די גאנצע היי-יאהריגע בודזשעט-הכנסה דארף לויט די דאזיגע אויסרעכענונגען בעטרעפען סך-הכל 1632 מיליאן זל. דער בודזשעט איז אבער פרעלימינירט געווארען אויף 2452 מיליאן זל. ווען מ'זאל אפילו אראפרעכענען די 200 מיליאן זל. וועלכע וועלען איינגעשפארט ווערען צוליב די פערסאנעלע און זאכליכע רעדוקציעס וועט אלין בלייבען א דעפיציט פון 600 מיליאן זל. דער ענדעקישער ארגאן פיהרט דעריבער אויס: „דער אנהויב פון נייעם בודזשעט-יאהר שטעלט זיך פאר גאר נישט פויגלדיג. ווען מ'זאל וועלען דערגרייכען א גלייכגעוויכט אויפ'ן יסוד פון ווייטערדיגע רעדוקציעס פון די געהאלטען פון די מלוכה-בעאמטע, וואלט מען זיי נאך געדארפט פערקלענערן אויף... איבער 60 פראצ.

„ארויפגעהן אויף א שארפען שפיץ פון א בארג איז לייכטער, ווי אראפצוגעהן. דאס איינציגע איז אויך מיט'ן בודזשעט".

אויך דער „אילוסטראוואני קוריער" פערנעמט זיך מיט בודזשעט-ענינים. אבער נישט מיט'ן מלוכה-בודזשעט, נאר מיט די בודזשעטען פון די זעלבסט-פערוואלטונגען, בעזונדערס פון ג. קאנגרעס-פוילען, וואו הונדערטער מאגיסטראטען האבען זיך אזוי פערוויקעלט אין חובות, אז זיי בעטען זיך ממש ביי דער רעגירונג מ'זאל זיי אויפלעזען און נאמינירען קאמיסארען. ביי דער געלעגענהייט קריטיקירט די צייטונג די צוויי גרעסטע זעלבסט-פערוואלטונגען אין פוילען, די ווארשאווער און לאדזשער. וועגען לאדזשער מאגיסטראט שרייבט דער א. ק. צ. אזוי: דער לאדזשער דוויטער מאגיסטראט ארבייט אזוי אומטענסיוו, אז דעם עולם ווערט צוליב דער אונגעוועהנליך גרויסער צאהל סעקנאציעס אזש פינסטער פאר די אויגען.

די צייטונג זעהט דעם אויסוועג דערין, אז די וואהל-אורדינאציע צו די שטאט-ראטען זאל געענדערט ווערען, אז די זעלבסט-פערוואלטונגען זאלען נישט צופיל פאליטיקירען, נישט בעזעצען אלע פאסטענס מיט זייערע אייגענע מענשען און נישט מאכען קיין אינוועסטיציעס, כדי נושא-חן צו זיין ביי די וועהלער און דורכדעם אריינטרייבען די שטאט אין חובות.

די „גאזעטא פאלסקא" קאמענטירט די ידיעה פון „אסקרא", אז די פוילישע רעגירונג האט נישט אריינגעטראגען קיין פראטעסט צו דער דייטשער רעגירונג צוליב'ן לעצטען פראוואקאטארישען בעשלוס פון דער אויבערן קאמיסיע פון רייכסטאג בנוגע דעם ענין דאנציג:

„דער פוילישער געזאנדטער אין בערלין האט נישט אינטערווענירט ביי דער בערלינער רעגירונג צוליב דעם פארשלאג פון די נאציאנאל-סאציאליסטען, מחמת דער דאזיגער פארשלאג איז נישט נאר ערנסט און טענדענציעז, נאר ער איז זעהר נאריש. די פוילישע רעגירונג האט צופיל אכטונג פאר זיך אליין. אז זי זאל שענקען צייט פאר עהנליכע ארויסטרעטונגען.

„די פוילישע רעגירונג קען פולשטענדיג רוהיג זיך פערלאזען אויפ'ן געזונדען פערשטאנד פון דער אייראפעאישער עפענטליכער מיינונג, וועלכע ווייס אויסצושייצען, אז אין פוילען זענען לחלוטין נישט פארהאן קיין שום אגרעסיווע טענדענצען לגבי וועמען עס איז און אויך לגבי דער פרייסטאט דאנציג.

„פוילען האט כלל נישט בדעה זיך צו לאזען אריינציהען אין דער היטלעריסטישער אוואנטורע, און זי וועט זיך נישט לאזען פראוואצירען צו שריט, וואס שטעהען אין סתירה צו איהר כבוד און צו איהר שטרעבונג אפצוהיטען דעם אייראפעאישען שלום"...

די פעראיינפאכטע בוכפיהרונג אלס יסוד פאר וויכטיגע שטייער-הנחות

פון מגר. י. ווארשאווסקי

די נאוועלע צום געזעץ וועגען אומזאץ-שטייער, וועלכע האט אריינגעבראכט א גאנצע רייע קארדינאלע שינויים אין ביז-איצטיגען געזעץ, זעהט צוו. אנד. אויך פאר דעם פערקלענערען פון די שטייער-נארמען פון אומזאץ (סטאזשקי פאדאטקאווע), וועלכע האבען זיך אין משך פון די לעצטע יאהרען ארויסגעוויזען פאר צו הויכע.

דער געניסען פון דער הנחה מאכט אבער די נאוועלע אפהענגיג פון פיהרען ריכטיגע האנדעל-ביכער, און כדי צו מאכען די בוכפיהרונג צוגענגליכער פאר די ברייטע שיכטען פון די קליינהענדלער'ס זעהט באלד פאר די נאוועלע אינ'ם ארט. 20 דעם איינפיהרען פאר קלענערע האנדעל-אונטערנעהמונגען א נייעם טיפ פון פעראיינפאכטער בוכפיהרונג, וועלכע זאל מעגליך מאכען דעם קליינעם סוחר אדער האנדווערקער אהן ספעציעלער צוגרייטונג, איינפיהרען ביי זיך האנדעל-ביכער אויף א פשוט'ן אופן, האבענדיג דערפון די זעלבע נוצען און פריווילעגיעס, וועלכע עס האבען די שטייער-צאהלער, וואס פיהרען די פולקאמע בוכהאלטעריע.

די לעצטע טעג איז שוין ערשינען די פעראדדנונג פון פינאנץ-מיניסטער (דז. אוסט. נ. 41. פאז. 412), ווי אזוי צו פיהרען האנדעל-ביכער פארן צוועק פון אומזאץ-שטייער. אין די פאראגראפען 3 און 4 ווערען גענוי בעהאנדעלט די גרונד-פרינציפען און דער אופן פון פיהרען די פעראיינפאכטע בוכהאלטעריע. צוליב דער וויכטיגקייט פון דער ניי-איינגעפיהרטער פעראיינפאכטער בוכפיהרונג, מיט וועלכער עס וועלען זיך קענען בענוצען א גאר גרויסער טייל פון סוחר'ים און אויך האנדווערקער, ווילען מיר זיך אויספיהרליכער אפשטעלען אויף אט דעם טייל פון דער פעראדדנונג.

ווער קען געניסען פון דער הנחה צו פיהרען די פעראיינפאכטע אנשטאט די געוועהנליכע בוכפיהרונג?

די פעראדדנונג רעכענט אויס גאנץ גענוי די אלע האנדעל-אונטערנעהמונגען, וועלכע האבען די רעכט צו פיהרען די פעראיינפאכטע האנדעלס-ביכער, דהיינו: די אלע, וועלכע בעזיצען האנדעלס-פאטענטען פון דער צווייטער קאטעגאריע, אבער בלויז לויט די פונקטען 2 און 3, וואו עס רעדט זיך וועגען דראבנעם האנדעל, נאכדעם ווידער די אלע פון דער דריטער און פערטער קאטעגאריע, וועלכע עס זעהט פאר דער פאטענטען-טאריף אין די ערשטע צוויי אפטיילונגען (ראזדזיאלי) פון געזעץ וועגען אומזאץ-שטייער, נאכדעם די אינהאבער'ס פון פאטענטען, וועלכע ווערען אויסגערעכענט אין די אפטיילונגען פון פינפטען ביז'ן זיבעצעהנטען און פון נייצעהנטען ביז'ן 21-טען (cz. II lit. A) פון פאטענטען-טאריף.

חוץ דעם געניסען פון רעכט צו פיהרען די פעראיינפאכטע בוכפיהרונג פאבריקען און האנדווערקער ווארשטאטען, בעזיצערס פון „פשמיסלאווע" פאטענטען פון דער פופטער זעקסטער און זיבעטער קאטעגאריע. (cz. II lit. C).

אנ'אויסנאהם מאכט די פעראדדנונג פאר אקציעס-געזעלשאפטען און געזעלשאפטען מיט בעגרענעצטער אחריות וועלכע טארען פאר קיין פאל נים פיהרען קיין איינפאכע בוכפיהרונג. די פעראדדנונג איז אויך מחייב די אלע, וועלכע וועלען שוין איינפיהרען ביי זיך די דאזיגע בוכפיהרונג. זיי זאלען אויך אפגעבען יעהרליכע „זנאניעס" וועגען זייער אומזאץ אין די געוועהנליכע טערמינען.

וועלכע ביכער וועלען דארפען געפיהרט ווערען לויט דער פעראיינפאכטער בוכפיהרונג?

יעדעס יאהר — זאגט די פעראדדנונג — אזוי אין אנהויב ווי אין סוף פון יאהר דארף פעסטגעשטעלט ווערען דער אינווענטאר און איינגעטראגען אין בוך. יעדער האנדעל אפעראציע מוז פערשריבען ווערען אין די ביכער. צו פיהרען צעטלען און שלוס-בילאנסען איז נישט נויטיג.

ס'זענען פאראויסגעזעהען צוויי מינים אונטערנעהמונגען: אזעלכע וואו ס'ווערט געקויפט און פערקויפט פאר מזומנים. פאר די איז גענוג צו פיהרען א קאנטא-קאסע-בוך און א קאנטי-בוך פאר די אריינגעבראכטע און ארויסגעפיהרטע סחורות, און אונטערנעהמונגען, וואו די האנדעל אפעראציעס ווערען אויך געמאכט אויף קרעדיט. די דאזיגע אונטערנעהמונגען דארפען, חוץ די אויבענאויסגערעכענטע צוויי קאנטעס. האבען אויך א קאנטא-בוך אויף אויסצורעכענען זיך מיט די בעלי-חובות און מאהנערס, אויב ס'איז נויטיג. אויך א וועקסעל-בוך.

אונטערנעהמונגען, וועלכע פראדוצירען אליין, (ווי האנדווערקער-אנשטאלטען) דארפען חוץ דעם קאסע-קאנטא האבען אויך אזוי-גערופענעם פראדוקציע-בוך (קאנטא), אין וועלכען פון איין זייט, פון דער לינקער, וועלען ווערען פערצייכענט אלע הוצאות. וועלכע זענען געמאכט געווארען אין שייכות מיט דער פראדוקציע, פון דער צווייטער זייט, פון דער רעכטער, וועט מוזען פערצייכענט ווערען די גאנצע הכנסה פון די פראדוצירטע סחורה, ווי אויך אנדערע פערדינסטען, ווי ארבייטס-לוין א. אנד.

די דאזיגע ביכער דארפען געפיהרט ווערען אין דער פוילישער שפראך, אויף א ספעציעלער ערלויבניש פון דער פינאנץ-מאכט, קענען ביכער געפיהרט ווערען אויף אנ'אנדערער אייראפעאישער לעבעדיגער שפראך.

אויך ביי דער פעראיינפאכטער בוכפיהרונג פערבליבען די אלגעמיינע פארשריפטען וועגען האנדעל-ביכער, אזוי למשל, טאר מען נישט דערלאזען צו א פערנאכלעסיגונג ביי די איינשרייבונגען, וועלכע מוזען תיכף דורכגעפיהרט ווערען.

א געוויסע שוועריקייט פאר די בוכפיהרער איז דער פארשריפט, אז יעדע איינשרייבונג דארף ווערען דאקומענטאל בעוויזען. מ'קען שוין פאראויס זאגען, אז ביים פערווירקליכען פון דאזיגען פארשריפט וועט דעם קליינעם סוחר אויסקומען זיך אנצושטוסען אויף קאלאסאלע שוועריגקייטען, ווייל נישט אלע מאל געלינגט עס און אויך נישט אלע מאל קען מען בעקומען א רעכנונג, איבערהויפט ביי איינצעלנע איינקויפען.

און דוקא ביים אפהיטען פון די דאקומענטען, ווי רעכנונגען, בריוו, קאפיעס און אנד. מוז מען זיין זעהר פארזיכטיג, ווייל אויב ס'וועט פעהלען א וועלכער ס'איז דאקומענט, וואס זאל בערעכטיגען אזא אדער אנ'אנדערע פאזיציע, איז נישט אויסגעשלאסען, אז אזא בוך-פיהרונג זאל גע'פסל'ט ווערען.

די האנדעלס-ביכער, ווי אויך אלע דאקומענטען, טארען נישט ווערען פערניכטעט אין משך פון 5 יאהר.

א געוויסע פערלייכטערונג איז אריינגעטרעטען אינ'ם אופן פון אפשטעמפלען די ביכער. חוץ דעם האנדעלס-געריכט, וועלען איצט זיין בעפולמעכטיגט צו שטעמפלען די האנדעלס-ביכער, אויך די שטייער-מאכט (דער „אורזשאנד" אדער די „איזבא") און טעריטאריעלע זעלבסט-פערוואלטונגס-ארגאנען (גמינע, מאגיסטראטען) אדער ווירטשאפטליכע זעלבסט-פערוואלטונגס-ארגאנען, ווי ס'איז למשל, די האנדעלס-קאמער.

די ניי-איינגעפיהרטע פעראיינפאכטע בוך-פיהרונג איז אהן ספק א וויכטיגער שריט פאראויס אין דער רעפארם וועגען אומזאץ-שטייער, איבערהויפט איצט, ווען פון פיהרען ריכטיגע האנדעלס-ביכער זענען אפהענגיג זעהר וויכטיגע הנחות. ס'איז נאר א שאד, וואס ס'זענען נישט גענומען געווארען אין אכט די וואונשען פון די ווירטשאפטליכע ספערען און פון דער ווארשאווער האנדעלס-קאמער, וועגען ערמעגליכען דעם פיהרען פעראיינפאכטע בוך-פיהרונג די אלע אונטערנעהמונגען, וועמענס אומזאץ שטייגט נישט איבער קיין 200.000 זל. יעהרליך אדער צוויי הונדערט טויזענד זל. פראוויזיע, דעמאלס וואלטען פון די שטייער-הנחות געקענט געניסען א גאר גרויסע צאהל שטייער-צאהלער'ס און די געגעבענע הנחות וואלטען געהאט א גאר וויכטיגע בעדייטונג.

די ווייטערדיגע ענטוויקלונג פונ'ם נייעם אופן וועגען דער פעראיינפאכטער בוכפיהרונג איז אפהענגיג פון דער ליבעראלער בעציהונג, וועלכע ס'וועט ארויסווייזען די פינאנץ-מאכט ביים אנערקענען די דאזיגע בוכפיהרונג. קליינע פארמאלע אפווייכונגען דארפען נישט זיין קיין מניעה כדי אנערקענען די ביכער פאר ריכטיגע.

לאמיר האפען, אז די שטייער-מאכט וועט צום דאזיגען ענין זיך בעציהען מיט דער געהעריגער פערשטענדניש.

קיין קייזער אויף דער וועלט האט נישט געהאט אזא קייזערליכע מאכט, ווי סטאלין

יעדער איינער פון לענינ'ס נאהענטסטע מיטארבייטער איז בעזייטיגט געווארען.- סטאלינס „סוויטע" בעשטעהט דורכאויס פון זיינע אייגענע געטרייע מענשען. - צוויי און א האלבען מיליאן נייע טשינאווניקעס.-די שקלאפעריי פון די נ׳יערים.-ענדערונגען אין דער איצטיגער לאגע פון סאוו.-רוסלאנד

II

מוסאליני האט זיין דיקטאטור ביז נישט לאנג צוריק פערווירקליכט דורך דעם וואס ער האט געהאלטען זיבען מיניסטער-פארטפעלען. סטאלין האלט נישט קיין איין אפיציעלען פאסטען אין דער רעגירונג. ער איז בלויז דער גענעראל-סעקרעטאר פון דער קאמוניסטישער פארטיי. פאקטיש געפינט זיך אבער אין זיינע הענד דער גאנצער אפאראט פון דער דיקטאטור: די אלע פיר מיניסטארען-קאבינעטען, דער העכסטער מיליטערישער ראט, דער העכסטער עקאנאמישער ראט, דער קאמוניסטישער אינטערנאציאנאל, די פראפעראיינען, די גע-פע-או און דער „פעראיין פון די גאטלאזע", וואס פיהרט אן די מלחמה געגען גאט.

קיין הערשער, קיין צאר פון רוסלאנד, אדער פון אנדערע לענדער האט נאך קיינמאל נישט געהאט אזא געוואלדיגע מאכט, ווי סטאלין פערמאגט.

„מיר בעגרויסען אין דיין פערזאן דעם בראווען פיהרער פון אלוועלטליכען פראלעטאריאט", האט נישט לאנג צוריק געשריבען אין איהר טעלעגראמע צו סטאלינ'ען די לענינגראדער קאנפערענץ פון דער קאמוניסטישער פארטיי. אין רוסלאנד האט מען שטענדיג צו גאט און צום קיסר געווענדעט זיך אויף „דו" און סטאלין בעטראכט זיך אליין און ווערט אויך פון די, וואס רינגלען איהם ארום, בעטראכט אלס קיסר, אלס לענינ'ס שטעלפערטרעטער אויף דער ערד, וועלכער האלט אין זיינע הענד די איינציגע ריכטיגע אויסטייטשונג פון לענינ'ס טעאריע. אויף סטאלינ'ס נאמען ווערען איצט אנגערופען די פערשידענע קאמוניסטישע קלויסטערס און גאנצע שטעט (סטאלינגראד, סטאלינבאד, סטאלינא א. א. וו.) זיין בילד הענגט אויף אנ'אנגעזעהענעם פלאץ אין יעדער סאוויעטישער אנשטאלט. ווען סטאלין בעווייזט זיך אויף א קאמוניסטישען צוזאמענפאהר, מוזען אלע אויפשטעלען זיך פון די פלעצער. און שטעהענדיג איהם בעגריסען מיט שטורמישע אוואציעס, ערשט דאן האלט סטאלין זיין רעדע. דאס איז אין דער ווירקליכקייט א טראן-רעדע. אויב די דיקטאטור, וואס לענין האט איינגעפיהרט, איז געווען א דיקטאטור איבער דעם פאלק פון צענטראל-קאמיטעט פון דער קאמוניסטישער פארטיי, איז סטאלינ'ס דיקטאטור א דיקטאטור פון איין מענשען, וועלכער האט אפילו דעם צענטראל-קאמיטעט פון דער קאמוניסטישער פארטיי און די פאליט-ביורא פערוואנדעלט אין איינפאכע בעראטונגס-קערפערשאפטען, וואס האבען קיין שום מאכט נישט.

סטאלינ'ס מאכט איז אפסאלוט, אבער אנ'אפסאלוטער מאנארך מוז אויך האבען די שטיצע פון געוויסע שיכטען פון דער בעפעלקערונג, אויף וועלכע זשע שיכטען פון רוסישען פאלק שטיצט זיך סטאלין?

א בעוואוסטער רוסישער עקאנאמיסט, וואס האט אין פערלויף פון יאהרען פערנומען א זעהר אנגעזעהענעם פלאץ אין העכסטען עקאנאמישען ראט פון דער סאוויעטען-רעגירונג און וועלכער איז ערשט נישט לאנג צוריק ארויסגעפאהרען פון רוסלאנד, האט איצט פערעפענטליכט אין פאריזער רוסישען זשורנאל „זאפיסקי סאציאל-דעמאקראטא", אויך אין מיליוקאוו'ס צייטונג „פאסלעדניא נאוואסטי", א סעריע מערקווירדיגע ארטיקלען וועגען דער סאציאל-עקאנאמישער לאגע אין סאוויעט-רוסלאנד. (ער שרייבט זיך אונטער מיט'ן פערשטעלטען נאמען י. יוריצווסקי). די דאזיגע ארטיקלען גיבען א קלארען ענטפער אויף דער געשטעלטער פראגע.

אט ווי אזוי יוריצווסקי שילדערט די ענדערונגען, וואס זענען פארגעקומען אין דעם קלאסען-צוזאמענשטעל פון דער רוסישער בעפעלקערונג. זינט לענינ'ס טויט:

דער שטאטישער „נעפמאן", וועמען לענין האט ערלויבט צו האנדלען, איז אונטער סטאלינ'ען אינגאנצען אויסגעראטען געווארען. אויך די מעהרסטע זעלבסטשטענדיגע בעלי-מלאכות אין די אזוי-גערופענע „קוסטארען" פון שטאט און פון דארף, זענען פערטריבען געווארען אין די „קאאפעראטיוען". דער רעזולטאט איז, אז א סאוויעטישער בירגער קומט איצט אן מיט דער ווערטער מאטעריעל צו לייגען א לאטע אויף א שיך, אדער קריגען וואו צו פעריכטען א בלעכענעם אייוועלדז. ווען ער ציברעכט זיך. אין פיל געגענדען פון רוסלאנד האט די ארטיגע מאכט צוגענומען ביי די פויערים די היימישע וועב-שטולען און אלע אנדערע געצייג אזוי, אז דער פויער איז נישט אימשטאנד אפילו א העמד אויפצונעהען פאר זיך.

שרעקליך איז די לאגע פון דער „הארעפאשנער אינטעליגענץ". דער גרעסטער טייל פון די אלטע ספעציאליסטען זענען ארעסטירט און זיי געפינען זיך אדער אין די טורמעס, אדער זיי זענען פערשיקט אויף צוואנג-ארבייט אויף די פאבריקען און אין די מינעס. וועגען דער לאגע פון די „ספעצען" קען מען אמבעסטען אורטיילען פון פאקט, וואס א רייהע וויכטיגסטע ספעציאליסטען פון רוסלאנד, אינזשעניערען, עקאנאמיסטען און סטאטיסטיקער זיצען אין „טשעקא" און ארבייטען דארט אויס די פערשידענע אינדוסטריעלע פלענער, די גע-פע-או, אדער טשעקא גיט זאגאר ארויס א ספעציעלען זשורנאל אונטער'ן נאמען „ביולעטין פון דער טעכנישער אפטיילונג פון דער גע-פע-או", אין וועלכען די געפאנגענע ספעציאליסטען בעהאנדלען טעכנישע פראבלעמען פון סטאלינ'ס „סאציאליסטישער בויאונג".

א געוואלדיגע איבערקעהרעניש איז אין די לעצטע פאר יאהר פארגעקומען אין די דערפער. אין יאהר 1928. איידער סטאלין האט אנגעפאנגען דורכפיהרען די „פיאטילעטקא" זענען אין סאוויעט-רוסלאנד געווען צוויי און א האלב מיליאן שטארקע פויער'ישע ווירטשאפטען, וואס האבען גוט געארבייט. יעדע ווירטשאפט האט געהערט צו א גאנצער משפחה. אזוי די דאזיגע ווירטשאפטען האבען געלעבט אין געארבייט נישט ווייניגער, ווי 10 מיליאן פויערים, דאס זענען נישט געווען בלויז רייכע פויערים, „קולאקעס". אפילו די פערפאסער פון דעם פינף-יעהריגען-פלאן האבען אנערקענט, אז הערכסטענס קענען נאר א דריטעל פון אט די צוויי און א האלב מיליאן בעסער אוועקגעשטעלטע פויער'ישע ווירטשאפטען ציגערעכענט ווערען צו דעם סארט ווירטשאפטען, וועלכע מען האט א נאמען געגעבען „קולאקישע".

(ענדע זעה זייט 4)

נייער טראמוויי אין בערלין

אין בערלין זענען איצט איינגעפיהרט געווארען נייע טראמוויי-וואגאנען. יעדער טראמוויי צוג האט דריי וואגאנען און מען קען געהן פון איין וואגאן אין אנדערן.

לאדז
מאנטאג
כ"ד
אייר תרצ"ב
ס' במדבר
30. מאי 1932

צו הויכע אויסמעסטונג פון אומזאץ־שטייער

אינטערוועניץ פון לאדזער האנדעלס־קאמער

אין צוזאמענהאנג מיט'ן וועט־געשריי וואס האט זיך אויפגעהויבען אין די אינדוסטריעלע קרייזען צוליב דער צו הויכער אויסמעסטונג פון אומזאץ־שטייער און צוליב לאדזער פינאנץ־אמטען און די לאדזער האנדעלס־קאמער צוגע־טרעטען אויסצוארבעטען די אלגע אקלא־געס און גאב'ן צונויפשטעלען די נויטיגע מאטעריאלען, וועט זי אינטערוועני־רען אין דער לאדזער פינאנץ־קאמער.

צוליב דעם, וואס דער ענין איז א דרינגענדער און קאן נישט אפגעלייגט ווערען ביז דאס מאטעריאל וועט צו־נויפגעקליבען ווערען, האט די האנדעלס־קאמער זיך לעת עתה געווענדעט מיט דער ביטע צו דער פינאנץ־קאמער, אז די פינאנץ־אמטען זאלען זיך בעמיהען, וואס גיכער צו בעטראכטען די רעקורד־סען אויף די הויכערשטייער־אויסמעס־טונגען און זאלען רעדוצירען אפגע־שטעלט ווערען די עקזעקוציעס. האל־טענדיג זיך בײַם צירקולאר פון פינאנץ־מיניסטעריום בנוגע דעם ענין.

פראגקרייד, אויף וועלכער עס איז געגרינ־דעט געווארען א פעראיינגונג א. ג. „צענ־טראלער סינדיקאט פון פוילישע אימ־פארטערען און פראנקרייך". דער סינ־דיקאט וועט האבען די אויפגאבע צו אר־גאניזירען דעם פוילישען אימפארט קיין פראנקרייך.

האנדעלס־קאמער פאדערט פערבייליגערן אויסלאנדס־פעסער פאר סוחרים

אזוי ווי דער געהעכערטער אפצאהל אויף אויסלענדישע הנחה־פעסער פאר סוחרים און פאבריקאנטען וועט אין א גרויסער מאס האמעווען די אוניציאטיוו פון אנקניפען האנדעלס־בעציהונגען מיט אויסלאנד, איז די לאדזער האנדעלס־קאמער ארויסגעטרעטען מיט דער פאר־דערונג צום פערבאנד פון די האנדעלס־קאמערן און פוילען, אינטערוועניר'ן א אקציע, אז הנחה־פעסער פון סוחרים זאלען צוריק בילגער ווערען און עס זאל גען בטל ווערען די שיווערונקייטען בײַם ארויסקריגען א הנחה־פאס פאר האנ־דעלס־צוועקען.

ארגאניזאציע פון פוילישען אימפארט קיין פראנקרייך

אין דער פויליש־פראנצויזישער האנ־דעלס־קאמער אין פאריז איז פארגעקו־מען א פערזאמלונג פון די וויכטיגסטע עקספארט און אימפארט־פירמעס אין

„מארסקיע אקא" אין לאדז

נאך דעם טריאומף פון „קווי פרא קווא" אין פרעכטיגען סקאלא־טעאטער, האט די דירעקציע צוגעגרייט פאר לאדז א נייע סענסאציע. די גאסטראלען פון די אנסאמבלען פון „מארסקיע אקא" און „יעסאלי וויעטשור", וואס האבען אין ווארשא געשפילט מיט א געוואל־טיגען ערפאלג.

די פרעמיערע, וואס קומט פאר דא־נערשטאג, זאגט צו א גרויסע איבער־ראשונג.

פאבאר פון יאהרגאנג 11

היינט מאנטאג ד. 30. מאי דארפען זיך שטעלען פאר דער קאמיסיע נומ. 1 די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5 קאמיסאריאט און זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט:

E. L.

פאר דער קאמיסיע נומער 2 — די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 7 קא־מיסאריאט און זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט:

G. Z. Z. Z.

פאר דער קאמיסיע נומער 3 (אלעי־קאשטשושקי 21) דארפען זיך ש[...] די פאבאראווע פון 1909 און [...] דער קאטעגאריע „ב", וואס [...] אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 קאמיסאריאט און זייערע נעמ[ען הויבען זיך אן] פון A ביז ענדע.

צו דער פאבאר־קאמיסיע דא[רפען זיך] מיטברענגען א פערזענליכען [דאקומענט,] א פאס אדער אן אנדער דאקו[מענט,] רעגיסטראציע־צייגניש פון [...] און א שול און פאר־צייגניש.

אויך די קאטעגאריע „ב" [...] ברענגען א פערזענליכען דאקו[מענט].

שטרייק איז דער גומי־פאבריק פון „אייזער און שווייקערט"

(§) עהערגעכטען האט איז דער גומי־פאבריק פון „אייזערט און ברידער שווי־קערט" אויף גדאנסקא 47 אויסגעבראָ־כען א שטרייק. די סבה פון שטרייק איז, וואס די פירמע האט זייט 1927 נישט אונטערגעשריבען קיין קאלעקטיווען לוין־אפמאך און צוליב די נידריגע לוינען.

דער לייטער פון טעקסטיל־ארבייטער פעראיין האט אונטערוועגנירט בײַ דער פירמע אבער, אהן רעזולטאט[...] ווייבער האט ער זיך געווענדעט [...] ביימס־אינספעקטאר, אנווייזענ[דיג, אז] אנדערע פאבריקען פון גומי־[...] מינגען און לאנג האבען אלע [...] שריבען קאלעקטיווע לוין־אפמא[כען.] די פירמע שווייקערט וויל [...] טון. אין די נאהענטסטע טעג [...] גוייפגערופען ווערען א קאנפער[ענץ] ארבייטס־אינספעקטאר.

אנשטאט רחל'ז, האט ער בעקומען פאר א ווייב לאה'ז...

א מעשה נורא, וואס איז זיך פערלאפען מיט א לאדזער חסידישען יונגען

אויף קולינסקא גאס אין די 120־ער נומערן וואוינט א פערמעגליכע חסידישע פאמיליע ר. צוזאמען מיט אנ'איינציגען זוהן און צוויי טעכטער. דער אלטער ר' יחיאל ר. איז א ייד אין די מיטעלע יאה־רען, פאהרט א 3־4 מאל א יאהר צום רבי'ן און איז בכלל זעהר א אפגעהיטע־נער ייד. פערשטעהט זיך, אז זיין משה'לע (אזוי האט געהייסען דער בן־יחיד) האט בעקומען א סודרישע ערצי־הונג און צו 12 יאהר האט ער שוין גע־קענט א בלאט גמרא אויסווענדיג.

מאמע־טאטע האבען זיך מיט איהם געצאצקעט, שדכנים האבען אפגעקלאפט די טירען און פארגעשלאגען די בעסטע און פיינסטע שידוכים. דער אלטער ר. האט אלץ אוועקגעמאכט מיט א „נע", באשר, ער האט נאך צייט, און אין זינען האט ער געהאט: זאל נאר דער איי־בערשטער צושיקען א שידוך פון א גבי־ריש חסידיש הויז מיט דער אמת'ער מנה יפה און איינציגע יעסט — וועט ער שוין וויסען, וואס צו טון.

ויהי היום איז אהן א גוט־מארגען ארײַנגעפאלען חיים'קע שמש, וואס האט זיך אויך פערנומען מיט שדכנות, און א געשריי געטון נישט מויט, נישט לעבע־דיג:

— ר' יחיאל כ'האב עס!

— דאס אמת'דיגע, א מנה־יפה, איי־ביגע קעסט, דער מחותן איז א אנגע־פראפטער אדיר, א מיליאנמשיק, ווייסט אליין נישט, וויפיל ער פערמאגט, האט נישט מעהר ווי צוויי בתולות און דער־צו א חסיד און פאהרט צום רבי'ן אויך.

באלד פון דער ערשטער מינוט איז ר' יחיאל'ן דער שידוך אריין און קאפ — דאס האט ער דאך טאקע געזוכט. נאר מעשה בעל־הבית האט מען נישט גע־פאסט צוצופאלען, ווי צו א היים געברא־טענס, און מיט א נעמאכטער קאלטער מינע א זאג געטון:

— מ'נע, מ'עט זעהן.

פון דעמאלט אן האט חיים'קע שוין נישט גערוהט, געהאלטען אין איין שרײַבען, געזעהן, אז די מחותנים זאלען זיך צוזאמענטרעפען, חתן־כלה האט זיך אויך געזעהן, אזוי פון דער ווייטענס, און נאך א לאנגער רינגענוש, מכה נדוז, קעסט און אנדערע קלייניגקייטען, איז מיט מזל אונגעשריבען געווארען תנאים און נאך א 6 חדשים איז געפראוועט געווארען א חתונה, ווי עס פאסט פאר גבירים.

און אט א דא הויבט זיך אן דאס סאמע געדערלטע.

בעת מ'האט משה'לען אפגעפירט פון אונטער דער חופה און געבראכט אין חדר מיוחד, האט ער דערזעהן. ווי זיין ווייב איז עפעס אזא קליינע, קוים, וואס מ'זעהט זי. איהר פנים איז גע־שטופעלט און געפאלדעוועט, עפעס מאכט זי דעם איינדרוק פון א קארליק.

איהם האט אבער נישט געפאסט צו געהן דערצעהלען דעם טאטען מיט דער מאמען, אז ער א חסידישער יונגער־מאנטשיק, האט איצטיגען מאמענט און זינען אזעלכע זינדיגע מחשבות. האט ער, באין ברירה, מיט א שווער געמיט גע־וואונשען זיין ווייב מזל־טוב.

ווען מאמע־מאמע זענען איז א האלבער שעה ארום ארײַנגעקומען מיט צושפראל־טע פנים'ער ווינשען זייער זוהן מזל־טוב און, דערזעהענדיג דאס יונגע ווייבעל, האט די מאמע געחלש'ט און דער טאטע האט זיך געבראכען די הענט, דער מחותן ר' יצחק האט אוועקגערופען דעם מחותן און א זייט און מיט טרעהרען אין די אויגען איהם דערצעהלט די גאנצע מעשה, אז ער האט אונטער דער חופה פערמוישט די טעכטער און אן־שטאט די שעהנע רחל האט ער ארײַנ־פערגעשטעלט לאה'ן. פערשטעהט זיך, אז ער איז גרייט צו לאזען זיך קאסטען מיט נאך א טויזענד דאלאר.

באין ברירה, האט ר' יחיאל מסכים געווען און געוואלט בײַ זיין ווייב, אז זי זאל נישט מאכען קיין לייטיש געלעכ־טער און נישט פערשעהמען א יידישע טאכטער. און דערפײַ האט ער געזאגט:

מסתם איז עס א גאט זאך, דאס [...] געשטראפט געווארען פאר [...] קלויבען.

דער מאלצייט איז שוין א[...] געדריקטער שטימונג. משה'לע [...] זעסען מיט ארפגעלאזטען [...] טרעהרען האבען איהם בסדר [...] אין האלז. ער האט געארגעט [...] און געהאלטען און איין זופצ[ען.]

די חתונה איז צו ענדע, [...] חתן כלה אפ אין דער רייך־אויס[...] טער וואוינונג. און בעת זיי זענ[ען] געבליבען, איז משה'לע ארײַן [...] צווייטער שטוב און, ארומוויקלע[נדיג] א האנטוך אויפ'ן האלז, האט [...] אויפ'ן האק פון פענסטער אויפגע[...]

דאס יונגע ווייבעל, דערזעהענ[דיג] איהר משה'לע קומט עפעס נישט [...] ריק אזוי שנעל, איז ארײַן [אין] צווייטער שטוב, האט זי דערזעה[ן] משה'לע הענגט שוין א כלויער, [...] געמאכט א געוואלד. די עלטער[ן] וועלכע וואוינען און זעלבען הויז [...] געקומען צו לויפען, יעדע הולף [איז] אבער געווען אומזיסט. משה'[לע] געווען — טויט.

וואס ס'האט זיך אפגעטון אין [...] ווען די טראגעדיע האט זיך אפגע[...] — איז זיך נישט שווער פארצוש[טעלען.] דאס גאנצע שטעטעל איז געגאנ[גען] ראראם. קוים מיט צרות איז הא[...] לען ס. געלונגען, אז די ידיעה זא[ל] ארויסקומען אין גאס. געהייסען [...] אז משה'לע האט בעקומען א[...] אטאק און איז דערפון געשטארב[ען.]

אינצט הרעהט זיך דער איכע[...] ר' יחיאל ארום ווי א צודולדעט[ער] זיין ווייב האלט אין איין וויינ[ען] לערהייט, בדי די שכנים זאלען [...] זיי האבען קיין נקמה.

למד־רי[...]

געשאפען א קריזיס־ראט פון די גייסטיגע ארבייטער

(§) אין לאקאל פון האנדעלס־אנגע־שטעלטען פעראיין אויף פעטריקאווער 108 איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די מיטגלידער פון אלע עקזיסטירענדע אין לאדז האנדעלס־אנגעשטעלטען פעראיינען, מיט'ן צוועק צו שאפען א קריזיס־ראט פון דער אוניע פון די פער־איינען פון גייסטיגע ארבייטער. נאכדעם, ווי עס זענען געלייענט געווארען א ריי רעפעראטען זענען געלייענט געווארען דעקלאראציעס, און וועלכע עס איז גע־קומען צום אויסדרוק די שטעלונג פון די פעראיינען צו די פראגען פון קאפי־טאל און ארבייט. אין די דעקלאראציעס ווערט געזאגט, אז די גייסטיגע ארבייי־טער זענען זיך בעוואוסט די סתירות וואס הערשען אין דער איצטיגער ארד־נונג. די קאפיטאליסטישע פארם פון ווירטשאפט וועט זיך שוין לאנג נישט קענען האלטען. דער קלאסען־קאמף ווערט אנגענומען אלס מיטעל אויסצו־גלייכען די קלאסען־געגענשטאנדען פון דער געזעלשאפט. נאכדעם איז געשא־פען געווארען דער קריזיס־ראט.

„קאנסום" פאר לעטניקעס

מיט גיכע טריט דערנעהנטערט זיך דער לאנג געווארטער אורלויב־טערמין און פון ארויספאהר אויף די זומער־וואוינונגען. דעריבער שאקי האט זיך דאס איינציגע האנדעלס־הויז אין אונזער שטאט „קאנסום" אויף ראקאטשינער 54, צופאהר מיט די טראמווייען 10 און 16 פערזארגט מיט זומערדיגע בלוזקעס, שלאפראקען, פיזשאמעס, און מיט די שענסטע און מאדערנסטע קאסטיומען און באד־מענטעל, וואס זענען דורכאויס וויכטיג אויף דער פלאזשע.

אויסער דעם פערקויפט „קאנסום" אלערליי סחורות צו שפאט ביליגע פרייזען, ווי קאנפעקציע, שיכווארג גאלאנ־טעריע. דער אקטועלער לאזונג פון טאג איז דעריבער: פאר'ן ארויספאהר קויף אין „קאנסום" בײַ דער „ווירזעווער מא־נופאקטור".

ווארונג די קאנאליזאציע ־ ארבייטען

אהן א בעשטעטיגטען פלאן פון מא־גיסטראט, אויסער דעם איז אויך פ'נר־משפט נעווארען אינזש. טרענטשינסקי אויף 500 זל. שטראף אדער צו זעכציג טעג ארעסט פאר אויספיהרען די ארבייט.

קאנאליזירן די הייזער אבער מיט א פלאן

(§) די שטאט־סטאראסטווא האט פער־משפט ש. פערלמוטער'ן, לאקאטאר פון הויז אויף זאוורדזקא 5, מיט 250 זל. שטראף פאר אויספיהרען אין זיין

אונטערשטיצונג פאר'ן חודש מאי

דער אונטערשטיצונגס־אמט ביים מא־גיסטראט איז מודיע, אז דאס אויסצאה־לען אונטערשטיצונגען פאר'ן חודש מאי הויבט זיך אן לויט פאלגענדען סדר:

מאנטאג דעם 30 מאי
M. N. O. P. R.
דינסטאג דעם 31 מאי
S. T. U. W. Z. Ż. Ź.

נאכט־דיזשורען און די אפטייקען

היינט בענאכט דיזשורען פאלגענדע אפטייקען: מ. קאספארקעוויטש (זגער־זשער 54), י. שוטקעוויטש (קאפערניקא 26), י. זונדעלעוויטש (פעטריקאווער 25), וו. סאקאלעוויטש (פושעיאזר 19), מ. לופיעץ (פעטריקאווער 193), א. רולי־מער און וו. לאבארא (11. ליסטאפאר 86).

145 טויזענד זל. פאר'ן שטאטישען בודזשעט

דער מאגיסטראט האט בעשטעטיגט דעם פארשלאג פון דער טעאטער־קא־מיסיע און בעשטימט פאר'ן שטאטישען טעאטער א יעהרליכע סובסידיע פון 145 טויזענד זל.

קאמעראל־טעאטער
אלעיא 1. מאי 2 №
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

אונזער דעוויז: דאס שענסטע פון בעסטע בעסטע און ווי ביליג.

היינט מאנטאג, 9 אוו. פאפולערע פאר שטעלונג
צו גאנץ ביליגע פרייזען פון 60 גר. ביז 1.60
גאסטשפילן פון גרויסן אמעריק. סטאר דער שטאלץ פון דער יוד. בינע

בעני אדלער

אין ז. ליבינ'ס בעריהמטער פיעסע מיט געזאנג און טענץ
„דער איבריגער מענש"

אין 4 אקטן, רעזשי בעני אדלער, מיט בעני אדלער אין הויפט־ראלע
מיט'ן אנטייל פון וואונדער־קינד לאלא אמזעל.

אין פארבערייטונג די סענ־סאצ. פיעסע מיט ב. אדלער פרוי, מענש און טייוועל

בילעטן צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער פון 6 נאכמ.

די מאכט פון סטאלין'ען

(ענדע פון זייט 3)

אט דעם גאנצען קלאס פון 10 מיליאן פויערים האט סטאלינס רעגירונג אונ־גאנצען אפגעווישט פון דער ערד, איין טייל פון זיי איז פשוט פיזיש אויסגע־הרג'עט געווארען. א צווייטע טייל פון זיי איז פערשיקט געווארען אין סיביר, אויף די סאלאוועצקי אינזלען, אויף מור־מאנסק און אין אנדערע ווייטע מקומות אויף געצוואונגענער ארבייט. א דריטער טייל האט, נאכדעם ווי מען האט בײַ זיי צוגענומען אלץ, וואס זיי האבען פער־מאגט, זיך פעהאלטען אין די אזוי גע־רופענע „קאלכאזען" אדער קאלעקטיווע דארפישע ווירטשאפטען, וואס די רעגי־רונג האט געגרינדעט. די מעהרהייט אבער, פון די צעהן מיליאן בעראבעוועטע פויערים האט מען פערוואנדעלט אין שקלאפען, וואס ארבייטען פאר דער רעגירונג בוכשטעבליך פאר א טרוקען שטיקעל ברויט.

„אט די געוועזענע עקספלואטאטארס" האט געשריבען די מאסקווער רעגירונגס־צייטונג „איזוועסטיא", פון 1 יאנואר 1931, „אקערן איצט די פעלדער פון דער רעגירונג זיי זייהען און שניידען די תבואה, וואס זיי שאפען מיט זייער איי־גענעם שווייס. די תבואה געבען זיי אוועק דער מלוכה. און די רעגירונג לאזט אי־בער נאר א געוויסע פארציע שפייז".

לעגין האט געהאלטען, אז די סאוויע־טישע ארדנונג וועט נאר דאן קענען האבען א לאנגען קיום ווען ס'וועט געלונ־גען צושאפען א פעסטען בונד צווישען שטאטישען ארבייטער־קלאס און דעם „מיטעלען" פויער פון דארף, וועלכער שטעלט מיט זיך פאר די רוזיקע מעהר־הייט פון דער רוסישער בעפעלקערונג. לעגין האט שטענדיג געערגערט וועגען דער סאוויעטען־מלוכה ווי וועגען אנ'ארבייי־טער־פויערים מלוכה". „וואס איז גע־שעהן נאך דער רעוואלוציע?" — לעגין געפרעגט און האט גלייך שטעל געענטפערט: „צוגלייך מיט בעטער־קלאס פון דער גרויסער [...] נאליזירטער אינדוסטריע, האט ה[...] ווייטען־מלוכה פון היינט אן א[...] צענטראלע פינגער: — דעם [...] פויערר.

אויך בײַ דעם קלאס מיטעלע פ[ויערים] וועלכע שטעלען מיט זי פאר 87 [פראצענט] צענט פון דער פויערישער בע[פעלקע]רונג פון רוסלאנד, האט סטאלין [...] גענומען זייער גאנצען איינגענ[ומען] פערטריבען זיי מיט געוואלד אין ד[י „קאל]כאזען", וואו זיי דארפען אויסא[רבייטען] תבואה און אנדערע לאנדווירטשאפ[טליכע] פראדוקטען, לויט די פלענער פון [דער] רעגירונג. די פויערים גיט די [...] דאס, וואס זי געפינט פאר נ[יטיג] נעבען. און ווען א פויער פון „קא[לכאז"] וויל אויסטרינקען אביסעל מילך [פון] קאלעקטיווער קוה, פאדערן די [...] טישע צייטונגען, אז מען זאל [...] זינגען פויער פאר אזא שרעקליכען [פער]ברעכען שווער בעשטראפען.

„דער פראקוראר, האט געשריב[ען די] מאסקווער „עקאנאמיטשעסקאיא [זשיזן"] פון 17 פעברואר 1931, מוז א[...] גלייך א קאמף געגען דעם, וואס [...] שלעפט אזוי פערברעכעריש די פ[...] טען פאר'ן ארטיגען פערברויך. עס [...] נישט זיין קיין איין קאלכאז, וואו [...] נוט אוועק די מילך דער מלוכה".

(סוף קומט)

אין דער נעץ פון אויסגעלאסענקייט און פראוואקאציעס

(בלעטלעך פון טאג־בוך פון א רוסישער הויף־דאמע)

22

די הויף־דאמע סוקמאן דערצעהלט אז דער פעטערבורגער גראדאנאטשאלניק גענעראל קלייגעלס פערנעמט זיך מיט פערד־האנדעל און ער בעשווינדעלט זיינע קונים נאך ערגער, ווי א צוגייגער.

אין גאנץ פעטערבורג ווייס מען פון גענעראל קלייגעל'ס מונקעלען פערד־האנ־דעל, אז בײַ איהם אין שטאל געפינט מען אפט גע'גנב'עטע פערד. מיט דעם דאזיגען מסחר האט ער זיך פערנומען נאך איידער ער איז געווארען גראדא־נאטשאלניק.

2־טער פעברואר.

מיין מאן דערצעהלט מיר, אז דער אי־נערן־מיניסטער גארעמיקין האט אויפגע־נומען איינינגע גובערנאטארען, וועלכע האבען איהם ראפארטירט וועגען דעם הונגער בײַ די פויערים און זייערע גו־בערניעס.

ווען דער טולער גובערנאטאר פאן־שליפע האט געגעבען אנ'עצה, וואס צו טון מיט די הונגעריגע פויערים, האט דער אינערן־מיניסטער גארעמיקין אזוי געענטפערט:

— וואס פעלט אייך עפיס איין צו טראכטען וועגען עסען־געבען די דאזיגע בהמות", ד.ה. די פויערים.

דער אויבער־פראקוראר פון הייליגען סינאד האט בעשטימט דעם ווילנער אר־כיעריי יעראנים, אלס מאסקווער מיטרא־פאליט. דערביי דערמאנט מען בײַ אונז אין סאלאן דעם פאקט, אז אין איהם ליבט זיך נאך אלץ די מיליאנערשע רע־טיראווא מאן ראנאטא.

מען דערצעהלט, אז זי ענטלויפט אפט פון איהר פאלאץ אין ארעם און קיינער ווייס נישט, וואו זי קומט אהין. אבער גאר די נאהנטע איהרע ווייסען געגוי, אז זי בעהאלט זיך אויס אין הויז פון ווילנער ארכיעריי יעראנים. די לייידענשאפטליכע ליבע פון דער אזוינער מיליאנערשע צום ארכיעריי יעראנים האט א פערגלייך צו דער געשיכטע פון דער טראגישער ליבע פון גרעפין ארלאווא צום מיטראפאליט פאטי.

געקומענע פון צארישען פאלאץ דער־צעהלען, אז דער צאר פערברענגט גאנצע טעג בײַ זיך אין פארק און שפילען זיך מיט זיינע הינט. ער טוט א שלייידער א שטעקען, די הינט לאפען עס אוועק און ער יאגט זיך נאך זיי איבער'ן גאנצען פארק.

דער צאר אליין זאגט פאר זיינע איי־גענע, אז דאס שפילען זיך מיט די הינט איז איהם א סך אינטערעסאנטער, ווי אויסצוהערען בעריכטען פון זיינע מיניס־טארען.

26־טער מאי.

אין מיניסטארען־קאבינעט האלט מען דעם בילדונגס־מיניסטער באגאליעפאוו פאר א טעמפען מענשען מיט א שווערען קאפ. אויף א זיצונג פון מלוכה־ראט און אין מיניסטארען־ראט האט ער שטארק בעקעמפט דעם פלאן פון גרינדען טעכ־נישע מיטעל־שולען. דארט, זאגט ער — וועלען די אנארכיסטען האבען די שליטה.

וויטע האט איהם געענטפערט, אז מען דארף פערמאגען א סך געדולד אייגצוזי־צען בײַ איין טיש מיט א מלוכה־מאן, וואס האט אזעלכע בעגרעניצטע בעגרי־פען אין בפרט נאך פון א בילדונגס־מי־ניסטער.

פון צארישען הויף גיט מען איבער, אז די עקס־קייזערין מאריא פיאדאראווגא פיהרט א לינקע ליבע מיט'ן פירשט באר־יאטינסקי.

8־טער אקטאבער.

געווען היינט דער פלאט־מיניסטער טירקאוו. ער האט בסוד דערצעהלט גאר מורא'דיגע מעשים וועגען זוהן פון פעלד־מארשאל, סווימע גענעראל הורקא.

הורקא'ס זוהן, א פלאט־אפיציר גע־פינט זיך אויף אורלויב אין מאנאקא. דארט וואוינט אויך דער רוסישער מיל־יאנער פאלאוצאוו מיט זיין פאמיליע, וואו דער יונגער הורקא איז אנ'אפטער איינגעהער.

איינמאל בײַנאכט האט דער יונגער הורקא זיך ארײַנגע'גנב'עט בײַ פאלאוו־צעוו'ן אין שלאף־צימער און האט איהם מיט א שטעקען צושפאלטען דעם קאפ. כדי דער בעפאלענער פאלאוצעוו זאל נישט אויפהויבען א גוואלד, האט דער יונגער אפיציר הורקא איהם פערשטאפט דאס מויל מיט א טיכעל.

דער בעפאלענער פאלאוצעוו האט בלויז בעוויזען אויסצושרייען: „נעמט אלץ צו, נאר לאזט מיך לעבען!" דער גנב האט שנעל א כאפ געטון די שקא־טולקע מיט ציהרונג און איז פערשוואונ־דען.

עטוואס שפעטער זענען זיך צונויפגע־לאפען די שטובגעזינד און, לויט די סימנים, וואס דער בעפאלענער מיליאנער פאלאוו־צעוו האט אנגעגעבען, האט מען דעם יונגען אפיציר הורקא ארעסטירט אין פאריז.

בײַם ארעסט האט דער אפיציר ער־קלערט, אז דאס ציהרונג איז פון זיין פאטער'ס פאמיליען־אוצר און אז בלויז די שקאטולקא געהערט צו פאלאוצעוו'ן.

אדמיראל טירקאוו דערצעהלט, אז הורקא האט גרויס פראטעקציע אין צא־רישען הויף און דעריבער האט מען דעם גאנצען ענין פערשטילט. דערצו נאך איז דער פעטערבורגער גראדאנאטשאלניק קלייגעלס א צו־נאהנטער מחותן מיט הורקא'ס ווייבעל. מען רעדט אין סאלאן, אז דער זוהן פון פעלד־מארשאל הורקא איז א פשוט'ער גנב. ער האט ארויסגע־גנב'עט 7 טויזענד רובל בײַם גענעראל וואנגליארסקי פון א שופלאד. ער בע־גנב'עט בכלל אלע הייזער, וואו נאר ער האט בעקאנטשאפט, אבער מען פער־שווייגט איהם אלץ.

3־טער נאוועמבער.

גאנץ פעטערבורג רעדט וועגען די אינ־טימע בעציהונגען פון געהילף־אויבער־פראקוראר פון הייליגען סינאד סאבלער, מיט דער פערוואלטערין פון סטראסטנער מאנאסטיר אין מאסקווא. מען זאגט אפילו, אז זי האט פון איהם א קינד גע־בוירען.

די מאנאשקעס האבען צווישען זיך א צייט געשושקעט, הלמאי די פערוואלטע־רין, וועלכע איז אויך א מאנאשקע, ווערט וואס א טאג אלץ פולער און קרענקט אליין אפטער.

די מאנאסטיר־שוועסטערן האבען איהר געראטען ארויסצורופען א דאק־טאר. ער האט איהר אונטערזוכט און האט באלד ערקלערט, אז ער איז דא איבריג, מחמת מען מוז ארויסרופען אנ'־אקושער־דאקטאר. ס'איז געבוירען געווא־רען א יונגעלע, אבער מ'האט איהם באלד צוגענומען פון מאנאסטיר בשתיקה. די גאנצע געשיכטע האט מיר דערצעהלט א באאמ פון דער סינאד־פערוואלטונג.

קהלה וועט אויסבויען אנ'אייגענע שעכט-הויז

פאר ניט צאהלען דעם עטאט צום טערמין, וועט מען נעהמען אייו פראצ. א חודש צושלאג. – טויזענט זל. סטיפענדיעס פאר ארימע אקאדעמיקער

נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג

נעכטען פארט. אין אין קהלה-לאקאל פארגעקומען א זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג. צוו. אגר. און געזעמען גע-ווארען צו קענטניש די ראנקזאגונג פון מארשאל פילסודסקי פאר דעם גליקוואונש, וואס די קהלה-פערוואלטונג האט צוגעשיקט דעם מארשאל צו זיין נא-מענס-טאג.

דאן איז ארורגעלייענט געווארען די מיטטיילונג פון שטאט-סטאראסטע, אז דער וואיעוואדא האט

בעשטעטיגט דעם צושאב צום בודזשעט אויפ'ן יאהר 1932,

וועלכער איז בעשטימט אויף דרינגענ-דער הילף פאר דער ארימער יודישער בעפעלקערונג. דערביי מאכט דער סטא-ראסטע אויפמערקזאם, אז דאס פאר-אויסגעזעהענע געלד און צושאב-בודזשעט מאר פאר קיין פאל ניט פערווענדעט ווערען אויף געווענליכע אויסגאבען, נאר עס מוז אסיגנירט ווערען פאר דרינגענ-דער הילף. דער סטאראסטע פאדערט אויף דעם קאמיטעט, וואס דארף אדורכ-פיהרען די דרינגענדע הילפס-אקציע תיכף צוזוטרעטען צו דער ארבייט. דער סטארא-סטע לאזט זיך איבער דאס רעכט צו קאנטראלירען, און וואסער פארם דאס געלד איז פערטיילט געווארען. די מיטטיי-לונג פון סטאראסטע איז גענומען גע-ווארען צו קענטניש. דערביי איז בע-שלאסען געווארען אויפצופאדערן דעם שוין פריהער אנגענומען קאמיטעט, וואס דארף ארורכפיהרען די אקציע, ער זאל זיך ארגאניזירען און אויסארבייטען א פלאן, ווי אזוי איינצוקאסירען די געלדער פאר-ן דערמאנטען פאנד.

די פערוואלטונג האט דאן בעטראכט דעם בריוו פון ד"ר מייבום-מיעזשינסקי, וועלכער האט געבעטען צו ערלויבען

צו עקסהומירען דעם טויטען קערפער

פון משה קאהן, וואס געפינט זיך אויפ'ן אלטען בית-עולם, און איהם איבערטראגען אויפ'ן נייעם בית-החיים. די פראגע איז איבערגעשיקט געווארען צום ראבינאט.

דער פרעזעס האט מיטגעטיילט, אז

ס'האט זיך צו איהם געווענדעט בנימין קאן, וועגען ענדליך ערלעדיגען דעם ענין עירוב.

היות ווי די ווענדונג איז געמאכט פער זענליך צום פרעזעס פון דער קהלה, האט די פערוואלטונג בעשלאסען דעם ענין ניט צו בעטראכטען.

די פערוואלטונג האט דאן אסיגנירט

טויזענד זל. פאר לאדזער ישיבה-בחורים

וואס לערנען אין דער ווארשאווער „מסבתא". אזא סומע איז אויך בע-שטימט געווארען אלס סטיפענדיעס פאר לאדזער יודישע אקאדעמיקער, וואס לערנען אין הויכשולען.

די קהלה-פערוואלטונג האט דאן בע-שלאסען צו געבען אנ'איינמאליגע

סובווענץ דעם קינסטלער מוריצי טרעמבאטש.

נעמענדיג אין אכט זיינע קינסטלערישע פערדינסטען, און זיין שווערע מאטער-יעלע לאגע צוליב זיין הויכען עלטער (דער מאגיסטראט האט בעשטימט פאר טרעמבאטש'ן א סובווענץ פון 500 זל.).

דער פרעזעס פון דער פערוואלטונג טיילט דאן מיט, אז זיין א געוויסער צייט פראקטיצירט זיך אין לאדז, אז איינצעלנע מורה הוראות האנדלען גאנץ אפט אויף דער אייגענער האנד, אהן וויסען פון ראבינאט און אהן דער הסכמה פון דער קהלה-פערוואלטונג.

אזוי האט, למשל, איינער פון די מורה הוראות אהן קיינעמס וויסען און הסכמה אריינגעפיהרט אין שעכט-הויז א נייעם שוחט. דער פרעזעס האט דערום פעראורדענט, מען זאל דעם שוחט ניט אריינלאזען אין שעכט-הויז. ער האט אויך בעשלאסען מיט אלע מיטלען גע-גען ראבינאט-מיטגליד הרב ראזענבערג ביז די פראגע וועט ניט ערלעדיגט ווערען פארמעל דורך דער קהלה-פער-וואלטונג.

אינצווישען האט הרב ראזענבערג זיך געווענדעט צום פרעזעס און איהם גע-בעטען ענטשולדיגונג. דער פרעזעס האט געפאדערט פון הרב ראזענבערג, ער זאל דעם ענין וועגען נייעם שוחט מיטטיילען שריפטליך דער קהלה-פערוואלטונג און גלייכצייטיג זאלער פערזיכערן, אז להבא וועט ער מעהר ניט האנדלען אויף אייגענער אחריות. אזא שריפטליכע מיטטיילונג איז טאקע אנגעקומען. די פערוואלטונג האט די האנדלונג פון פרעזעס און די ווענדונג פון הרב ראזענבערג גענומען צו קענטניש.

ס'זענען דאן פארגעלייענט געווארען

די קאסע-בעריכטען

פאר די חדשים פעברואר, מערץ אפריל. דער בערזלט פאר פעברואר האט זיך געשלאסען מיט א סומע פון 196,018,30 מערץ — 151,414,11, אפריל — 453,571,95. די קאסע-בעריכטען ווערען גענומען צו קענטניש. דער פארזיצער רעדט דאן וועגען די טענות הלמאי מען האט לעצטענס פערקלענערט

די אויסגאבען פאר סאציאלער הילף.

דער פרעזעס בעווייזט מיט ציפערן די ניט-רינטלעכקייט פון די דאזיגע טענות. ער שטרייכט אונטער, אז ניט קוקענדיג אויף די פערקלענערטע הכנסות פון דער קהלה, ווערט דאך גע-פיהרט די סאציאלע הילפס-ארבייט, ווי פריהער. נאכדעם ווי ס'ווערט בע-שטעטיגט דער בערזלט פון דער אפטע-לאציע-קאמיסיע, ווערט בעטראכט דער פראיעקט וועגען אויסבויען

אַ שעכט-הויז פאר עופות

אויפ'ן פלאץ פון דער קהלה אויף יוי-ליושא 36. דאס דאזיגע שעכט-הויז זאל זיין די התחלה צו פערקהלה'שען די שחיטה. דאס וועט ערמעגליכען די קהלה צו האבען דערויף א קאנטראל איבער דער שחיטה פון עופות.

נאך א לענגערער דיסקוסיע איז דער פארשלאג אנגענומען געווארען אין פרינ-ציפ. דער ענין איז איבערגעשיקט גע-ווארען צו דער ווירטשאפטס-קאמיסיע. אויך דעם ענין מכח

פערגרעסערען די תלמוד-תורה אין ראדאגאשטש

האט מען איבערגעשיקט צו דער ווירט-שאפטס-קאמיסיע.

צום סוף איז בעטראכט געווארען די פראגע וועגען עטאט. עס שטעלט זיך נעמליך ארויס, אז די עטאט-צאהלער איילען זיך גארניט מיט איינצאהלען דעם עטאט, און זיי ווארטען ביז ער וועט איינגענומען ווערען דורכ'ן מאגיסטראט. דאס איז גורם, אז די הכנסה פון דער קהלה ווערט פערקלענערט און די פערוואלטונג געפינט זיך אין א שווערער לאגע. עס איז בעשלאסען געווארען צו נעמען 1 פראצ. א חודש צינזען פאר פערשפע-טען מיט'ן עטאט. דערביי וועט דאס פרעזידיום פון דער קהלה-פערוואלטונג זיך ווענדען צו דער עפענטליכקייט איינ-צוצאהלען דעם עטאט צום טערמין, און געבען א הנחה-טערמין, ד. ה. וועגן מ'וועט נאך צורעכענען דעם צושלאג פון איין פראצענט א חודש.

אויפ'ן לעצטען פונקט פון דער טאגעס-ארדנונג איז געשטאנען די פראגע וועגען ארומבויען די קברים. די ערפאה-רונג האט בעוויזען, אז אויפ'ן דאזיגען געביט הערשט א געוואלדיגער כאאס. איינער בעבויט א שטיקעל פלאץ מעה-רער, א צווייטער ווייניגער. ס'איז דערי-בער בעשלאסען געווארען, אז דאס ארומבויען די קברים וועט אדורכגע-פיהרט ווערען דורך דער קהלה. דערביי וועלען די פרייזען פאר ארומבויען די קברים ניט געהעכערט ווערען. דערמיט האט זיך די זיצונג געענדיגט.

צוזאמענפאהר פון טעקסטיל-ארבייטער אין לאדז

(§) אין קריזיס-ראט פון די פראקטי-שע פראפעסיאנעלע פעראיינען אויף פעטריקאווער 64 האט זיך נעכטען פריה אנגעהויבען א צוזאמענפאהר פון טעק-סטיל-ארבייטער. אין צוזאמענפאהר הא-בען זיך בעטייליגט א רייהע דעלעגאטען פון דער לאדזער פראווינץ.

עס האט זיך ענטוויקעלט א דיסקוסיע וועגען דער לאגע פון די טעקסטיל-אר-בייטער און דערנאך זענען געהאלטען געווארען עטליכע רעפעראטען. דער צו-זאמענפאהר האט געדויערט א גאנצען טאג און איז פערענדיגט געווארען מיט אנגענומען ענטשפרעכענדע רעזאלוציעס.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע

דירעקציע: א. בעזמאן און ד. צעלמייסטער.

גאסטשפילען פון זיגלער'ס אפערעטען-סטאר-טרופע

מיט **ערנא זיגלער**

היינט, מאנטאג, 9 אוו. פאפולערע פארשטעלונג

צו גאנץ בילליגע פרייזען פון **60 גר. ביז 1.60**

די זעהר אויסגעצייכנעטע קאמישע דזשאז-אפערעטע

דאס נעגער מיידל

אין 3 אקטען פון י. ליליען, מוזיק מאקס האלם. רעזשי מ. פאסטאר מיט ערנא זיגלער אין דער הויפט-ראלע.

נוצט אויס די געלעגענהייט ביליגער ווי ביליג

מארגען דינסטאג ווידערהאלונג פון די גרויסע פרעמיערע

דאס מיידעל פון דער וואלגא

מיט 24 נומערן געזאנג און טענץ.

פון לעבענסמיטל-ארטיקלען

1 פראצענט אומזאץ-שטייער

(אג) לויט דער נייער אויספיהר-פער-ארדנונג צום געזעץ, וועגען אומזאץ-שטייער איז אויפ'ן דעטייל-פערקויף פון פאלגענדע ארטיקלען חל די הנחה-סטאווקע פון אומזאץ-שטייער אין דער הויך פון 1 פראצענט: ביר און לעבענס-מיטעל, מעהל, געבעקס, קאשע, זאלץ, צוקער, מילכיגס, פלייש, קאווע, עופות, שמאלץ און עס-אלעיעק, פרוכטען, מאר-מעלאד, האניג, שוואמען, הייוועו, עסיג-עסענץ, פעפער און אנדערע עס-אר-טיקלען.

היינט די גרויסע זאמעל-אקציע פאר דער „יתומים-וואד" אין לאדז

שביצט די חיינטיגע גאסען-זאמלונג!

אויף היינט, מאנטאג, האט דער אד-מיניסטראטיווער קאמיטעט פון דער „יתומים-וואד" אין לאדז בעשטימט דעם זאמעל-טאג.

היינט וועט אויף די לאדזער גאסען און אין לאקאלען פערקויפט ווערען אנ-אפצייכען לטובת די לאדזער יודישע יתומים-הייזער. פון דער היינטיגער זאמלונג איז אפהענגיג די ווייטערדיגע עקזיסטענץ פון די גרעסטע יודישע יתו-מים-הייזער, און וועלכע ס'ווערען דער-צויגען הונדערטער יודישע יתומים. ס'איז צו האפען, אז דער היינטיגע זאמעל-טאג וועט געלינגען. קיין איין יוד וועט זיך היינט ניט בעזיצען אין גאס אהן אנ'אפצייכען אין לאץ.

אין דער היינטיגער זאמעל-אקציע בע-טייליגען זיך די יתומים-הייזער: יתומים-הויז (פילנאצנא 38), „השלעזיבעק", „בית היתומים" (זגערזשער 40) „הרצ-ליה", פרויען-שוץ-פעראיין, יתומים-הויז (פילנאצנא 39).

ל"ג-בעומר אין די לאדזער יודישע גימנאזיעס

היי-יעהריגען ל"ג-בעומר האבען מיר ווידעראמאל געהאט די געלעגענהייט צו זעהען א פרעכטפולען פארביימארש פון אלע דריי לאדזער יודישע גימנאזי-יעס.

ס'איז לכתחלה געווען געפלאנט, אז די דאזיגע שולען זאלען מארשירען צוזאמען מיט אלע יוגענד ארגאניזאצ-יעס, אבער דאס שול-קוראטאריום האט דערויף ניט געגעבען קיין ערלויב-ניש און די גימנאזיעס האבען מאר-שירט אליין. פונדעסטוועגען האט דער פארביימארש פון די 1200 שילער און שילערינס מיט זייערע דירעקטארען און לעהרער, מיט זייערע ארקעסטערס און פאהנער געמאכט אויפ'ן עולם א קאלאסאלען איינדרוק. אנגעהויבען פונ'ם באלוטער-מארק ביז צו פיראמאָ-וויטשא-גאס זענען כסדר ביידע זייטען גאס געווען געפאקט מיט יודישע און נישט יודישע צושויער. דער יודישער עולם האט געקוקט און געשמייכעלט מיט צופרידענהייט און שטאלץ, דער נישט-יודישער – מיט אנערקענונג און דרך-ארץ. וואס פאר א געוואלדיגען מאראלישען און פעדאגאגישען ווערט אזא פרייע, הנם בעשיידענע און עקסט-פולע, מאניפעסטאציע האט אויף דער יוגענד, פערשטעהט אויך דער, וואס איז נישט קיין לעהרער.

אין דער פריה האט יעדע שול בע-זונדער מארשירט ביז צום באלוטער מארק. פון דארט איז מען געפאהרען קיין העלענובעק. א גאנצען טאג האט די יוגענד זיך געוויילט אין די ארו-מיגע וועלדער. די עלטערן-קאמיטעטען האבען געטיילט טיי און מילך און די פערוואלטונג פון העלענובעק מיט ה' רומקאווסקי בראש האט ארויסגעוויזען פיל הארציגע גאסטפריינדשאפט.

דער טראנספארט פון די 1200 קינ-דער און צוועלדליגער לעהרער, פון די ארקעסטער'ס, פאהנער און כלים איז א דורכגעפיהרט געווארען מיט דער גרעסטער פינקטליכקייט. עס זענען גע-ווען בעשטעלט א גאנצע רייה בעזונ-דערע טראמווייען און אלץ האט „גע-קלאפט" און געשטימט אויפ'ן בעסטען אופן.

פארנאכט האבען ביידע מעננער-גימ-נאזיעס און די פרויען-גימנאזיע אויפ'ן באלוטער מארק פארמירט א געמיינזאַ-מען צוג, וועלכער האט אריינמארשירט אין שטאט אריין. דער צוג האט זיך אויפגעלעזט ארום 7 א זייגער אוונט אויף פיראמאוויטשא-גאס ביי דער גע-ביידע פון דער פרויען-גימנאזיע.

ס'איז געווען א הערליכער יום-טוב פאר דער יוגענד און א הארץ-דערקוויקענדיש פאר דערוואקסענע.

גארטען-פערוויילונג אין העלענאוו

לטובת די בארכאוו-שולען

די גרויסע גארטען-פערוויילונג, וועל-כע האט שבת געזאלט פארקומען אין העלענאוו לטובת די בארכאוו-שולען, איז צוליב'ן שלעכטען וועטער אפגע-לעגט געווארען אויף שבת, ד. 4 יוני.

די היי-יעהריגע גארטען-פערוויילונג וועלכע ס'ארדענט איין יאהר-יעהרליך דער קרייז פריינד פון דער בארכאוו-שולען, זיכער פערוואנדעלט אין א פאלקס-פעסט, אויף וועלכען ס'טרעפען זיך אין שעהנעם העלענאוו-פארק די גרויסע צאהל אנהענגער און פריינד פון די דערמאנטע שולען.

דאס פראגראם פון דער היי-יעהרי-גער פערוויילונג וועט זיין א בעזונדער שעהנ'ס.

שרעקליכער טאט פון א חולה נופל'ניק

(§) נעכטען האבען די דורכגעהער פאר'ן וואסערל אויף ניי-לאגעוונצקא גאס געפונען דעם טויטען קערפער פון א יונגען בחור.

דער ארויסגערופענער פאגטאוויע-ראק-טאר האט שוין דעם טויטען גע-קענט אפטיינטערן.

ווי עס האט זיך ארויסגעשטעלט איז דאס דער 17-יעהריגער יאן אלעשינסקי פון מארשינער גאס 13. ער איז אוועק אויפ'ן פעלד רייסען גראז פאר קרולי-קעס און האט אויפ'ן ברעג פון וואסערל בעקומען א עפילעפטישען אנפאל. פא-לענדיג מיט'ן קאפ אין וואסער, הגם דאס וואסער איז אויף יענעם ארט זעהר פלאך, איז ער דאך דערטרונקען געווא-רען.

דער טויטער קערפער איז אפגעפיהרט געווארען אין פראזעקטאריום.

קופאן № 23

אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פונם דאזיגען קופאן קען בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאנסול פון אונזער רעדאקציע.

גילטיג היינט מאנטאג ד. 30. מאי פון 8 אווענט

ראדיא פראגראם

מאנטאג 30 מאי

לאדז (233.8) 11.45 פוילישע פרעסע איבערזיכט. 11.58 שעה-צייכען, טאג-פראגראם, 12.10 פליטען, 3.25 פארט-ראג „וועגען דער אלימפיאדע", 3.50 פליטען, 4.20 לעקציע פראנצויזיש 4.40 פליטען, 5.10 פארטראג, 5.55 לייכטע מוזיק פון ווארשאווער קאפע-הויז „גאסטראנאמיא", 6.50 פערשידענעס, 7.15 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנ-דעלס און אינדוסטריע-קאמער אין פראגראם אויפן נעכסטען-טאג, 7.30 פילם קאלענדאר. טעאטער רעפערטואר און פליטער, 7.45 ראדיא פרעסע זשור-נאל, –.8 מוזיק פעליעטאן פון קראקא 8.15 פארטראג וועגען בעליניס אפער „די לונאטיקערין", 8.25 אפער „די לו-נאטיקערין" אויפגעפיהרט דורך ארטיס-טען פון דער ווארשאווער אפערע, 10.40 פעליעטאן, 10.55 וועטער קא-מוניקאט, –.11 טאנץ מוזיק פון ווער-שא.

די פערקויפטע פרוי

שפאנענדער ראמאן פון יודישען פאמיליען-לעבען אין פוילען.

געשריבען ספעציעל פאר'ן „לאדזשער טאגעבלאט" פון לעאן גאלדמאן

(142-טע פארטזעצונג)

קופער האט א שמייכעל געטון.

— דאס איז אלץ! — האט ער געזאגט, — איך האב געמיינט, אז איהר האט מיר צו זאגען עפעס וויכטיגערס. אבער איך קען אייך זאגען, אז דאס איז א קלייניגקייט קיין געלד וועט איהר דערווייל ניט פערלירען.

קאפיטעל 58

צווישען שונאים

רויזעלע איז געווען פעסט איבערצייגט, אז באפרעם, וואס איז געשעהן אין גארטען, וועט נעלי ניט דרייסט זיין צוצוגעהן צו די האכשטיינס, אלס קופערס קרובים, און מיט איהר וועט זי זיך אודאי שעמען צו האבען גאך צו טון.

זי האט אבער א טעות געהאט.

שוין צופארגענס איז זי בעזעסען צוזאמען אין צי-מער מיט פרוי האכשטיין און פאליא'ן. מיט א שמייכעלע אויף איהר רוהיג פנים איז זי צוגעגאנגען צו פאליא'ן און האט זיך בעגריסט מיט איהר.

רויזעלע האט זיך אויפגעשטעלט פון ארט אנ'אויפ-גערעגטע.

— פריילין פאליא, — האט זי געזאגט, ווערפענדיג א פעראכטונגס בליק אויף נעלי'ן. — איך ראט אייך, איהר זאלט דער דאזיגער פריילין ניט געבען די האנד, ווייל זי איז ניט ווערט, אז קופער'ס קוזינקע זאל איהר געבען די האנד.

נעלי איז בלאס געווארען, ווי א ליילעך. איהרע אויגען האבען בייז געבליצט.

— פריילין זובערט, — האט זי געפרועמט, — ווי דער-וואגט איהר זיך, מיך צו בעליידיגען?

— איצט האב איך בלויז די רעכט צו פרעגען – האט רויזעלע געזאגט, ווי דערוואגט איהר זיך דא אריינצוקומען?

ביז-איצט האבען פרוי האכשטיין און איהר טאכטער געשוויגען.

די ערשטע האט איהר איבערגעריסען פאליא.

— איך מוז אייך ערקלערען, — האט זי געזאגט בע-מיהענדיג זיך צו זיין רוהיג. — קיינער דארף זיך ניט אינטערעסירען מיט מיר און קיינער דארף מיר ניט קיין עצה געבען, וועמען איך דארף יא געבען די האנד און וועמען איך דארף ניט געבען די האנד. בכלל זעה איך, אז איהר נעמט זיך אין דעם דאזיגען הויז צופיל רעכט.

— רויזעלע איז געווארען ערשטוינט.

— פריילין פאליא, — האט זיך אפגערופען אין א ווייטע ארוס. ווען איהר וואלט געוואוסט פארוואס איך האב אייך געווארענט, וואלט איהר מיר בלויז דאנקבאר געוועזען איך מיין, אז פריילין פערשטער וועט ניט פערלאנגען, איך זאל עס איצט דערצעהלען פאר אלעמען און זי וועט אליין איינגעפינען, אז זי דארף גלייך פערלאזען דאס צימער.

— איהר רעגט אייך אויף אומזיסט, – האט פאליא געזאגט מיט איראניע, דאס, וועגען וועלכען איהר רעדט זענען מיר גוט בעקאנט און איך מוז ציגעבען, אז אויב עמיצער דארף זיך איצט שעמען און פערלאזען דאס צימער, איז עס איהר, און איהר דארף זיך שעמען ארומצוגען ביי-נאכט אין גארטען און שפאנירען.

— פריילין פאליא! –. האט רויזעלע א געשריי גע-טון.

פאליא האט א ציה געטון מיט די אקסלען.

— עס איז אייך ניט צום פנים די ראליע פון א בעליידיגטער אונשולד, — האט זי געזאגט מיט חוזק. — איך האב שוין אין דער פריה זיך דערוואוסט פון פריילין נעלי, אז איהר פערנעמט זיך אין דעם דאזיגען הויז מיט שפיאנירען און אנמאכען קריגערייען. אזוי ווי עס איז שוין געקומען צו דעם מוז איך אייך זאגען, אז א פרוי, וואס האט זיך אזוי געהיימנישפול דא אריינגעצויגען און שפילט די ראליע פון א שפיאן, האט ניט קיין רעכט צו אורטיי-לען אנדערע. איך בעדויער זעהר, וואס איך מוז אייך נאך זאגען, אז איהר האט שוין לאנג געדארפט בעמערקען, אז איהר זענט דא איבעריג און מיר האבען שוין לאנג ניט פאר אייך קיין אכטונג.

רויזעלע האט אויסגעזעהן, ווי זי וואלט ניט גע-גלויבט איהרע אייגענע אויערן.

— איך רעכען, אז איהר וועט מיך שיצען פאר די בעליידיגונגען, פון אייער טאכטער, — האט זי ענדליך גע-זאגט, ווענדענדיג זיך מיט א בעליידיגטען פנים צו פרוי האכ-שטיין. – איך מיין, אז דא איז געשעהן א טעות, ווייל איך גלויב ניט, איהר זאלט בעהאלטען, אז איך האב מיך ניט עקסטרע אונטערגעהערט, ווען נעלי האט זיך גרינגשעצענד אויסגעדריקט.

פרוי האכשטיין האט זיך געמאכט אוועקקוקען.

— איך גלויב בלויז אין דעם, מיין פריילין, — האט פרוי האכשטיין געענטפערט מיט א הויך קול, — אז איהר ווילט פאר יעדען פרייז געפעלען ווערען אונזער קרוב. ווען איהר וואלט געהאט א געפיהל פון איידעלקייט, האט איהר געדארפט בעהאלטען דאס, וואס איהר האט געהערט. איך וועל זיך ניט אריינלאזען אין א דיסקוסיע, צי פריילין נעלי האט געהאט רעכט, רעדענדיג וועגען סאפיעלען, אדער צי זי האט ניט געהאט קיין רעכט. דאס איז ניט מיין זאך. איך קען נאר בעמערקען, אז עס געפעלט מיר ניט די ראליע, וואס איהר שפילט אין דעם דאזיגען הויז.

— דער פערדאכט, וועלכען איהר ווילט ווארפען אויף מיר, — האט רויזעלע געענטפערט, — דערגרייכט ניט צו מיר. פון אייערע ווערטער נעם איך ארויס, אז איהר ווייסט גוט וועגען וואס עס האנדעלט זיך און איהר סאלידאריזירט זיך מיט נעלי'ן, צוליב דעם בלייבט מיר ניט מעהר איבער ווי צו ערקלערען, אז ניט געקוקט אויף די זלזולים און בליידיגונגען, וועלכע איהר האט בעווארפען אויף מיר וועל איך אין דער צוקונפט ווייטער פערטיידיגען דעם מענטש וואס פערדינט אין מיינע אויגען די העכסטע אכטונג.

— דאס מעגט איהר שטענדיג טון, — האט פרוי האכשטיין געזאגט, — איהר קענט אפילו באלד געהן צו איהם און ערקלערען, אז איהר האט איהם פערט[...] פאר אנ'אנטאל פון זיינע אייגענע קרובים.

(פארטזעצונג קומט)

••• פון ספארט-לעבען •••

פוט-באל

די געשיכטע פון דאזיגען סארט ספארט

II.

אין געוויסע געגענדען פון ענגלאנד פלעגט מען יעדען יאהר ווידמען א ספעציעלען טאג צו שפילען פוטבאל. די שענקער פון יענע געגענדען פלעגען שיקען ספעציעלע באלעמס. אנגעשטאפט מיט קארקעס פון וויין-און ביר-פלעשער. די באלעמס פלעגען צוריסען ווערען פון שטויסענס און יעדער איינער פון די שפילער פלעגט זוכען צו כאפען א קארק. די שענקערס פלעגען דערנאך מכבד זיין יעדען איינעם, וועלכער פלעגט זיי צוריקברענגען א קארק, מיט א גלאז ביר, אדער שנאפס. און בעלנים אויף פרייע שנאפס זענען געווען א סך.

אין אנדערע געגענדען פלעגען די מעטשען געשפילט ווערען צווישען בעפעלקערונגען פון צוויי שטעטלעך. די גרעניץ פלעגט זיין א טייכעל. יעדער צד פלעגט זוכען אריבערצוווארפען דעם באלעם צום צווייטען, ארויסשטויסען איהם מחוץ פון זיין פעלד.

אפילו נאך איצט קומען פאר אין מאנכע שטעטלעך, אין ענגלאנד, פוס-באל מעטשען, אין וועלכע עס בעטייליגען זיך נישט קיין צוויי מאנשאפטען, גאר די גאנצע בעפעלקערונג. אט די מעטשען ווערען געשפילט אין וואסער. מענער, פרויען און קינדער פליושקען זיך אין וואסער, שטויסען א פוטבאל איינער צום צווייטען און זוכען אריבערצוווארפען דעם באלעם אין „שונא'ס" גרעניץ.

ביז די ערשטע צעהנדליגע יאהרען פון פאריגען יאהרהונדערט זענען קיין בעזונדערע כללים, ווי צו שפילען באלעם, נישט געווען; דער געגנער, אדער א שטעטעל, אדער גרופע האט געמאכט אייגענע כללים. ווי אזוי צו שפילען. פוסבאל בכלל איז דאן נישט פאררעכענט געווען פאר א ספארט. די דעמאלדיגע ספארטליים, די פריצים און אדעליגע לאנד-בעזיצער, האבען זיך באציגען צו פוסבאל מיט פאראכטונג, בעטראכט עס אלס א גיוועריגע פארוויילונג פון די פערגרעבטע מאסען. די פריצים האבען זיך געהאט אנדערע ספארטען: פוקס-יאגדען, פערד-געיעגען, געפעכטען און אנדערע סארטען פארוויילונגען. איז קיינעם נישט געלעגען אין זינען צו אויסארבייטען כללים ווי אזוי צו שפילען פוסבאל. יעדער איינער האט זיך געשפילט, ווי איהם האט זיך געוואלט.

פוסבאל אלס א ספארט איז צריין אין מאדע אין אנהויב פון לעצטען יאהרהונדערט. מען האט אנגעאנגען צו שפילען פוסבאל אלס פיזישע איבונג אין די פערשידענע שולען. די ענגלישע פריצים און אדעליגע האבען זיך פעראינטערעסירט אין פוסבאל-ספארט. זיי האבען גענומען ארגאניזירען מעטשען פון זייערע דינער און יעדער פריץ פלעגט שיקען זיין מאנשאפט שפילען געגען דער מאנשאפט פון זיין שכן, צוזאגענדיג די שפילער שנאפס, אויב זיי וועלען געווינען דעם מעטש. יעדער פריץ האט געוואלט, אז זיין מאנשאפט זאל געווינען, כדי ער זאל זיך קענען בעריהמען פאר די שכנים.

די בעפעלקערונג פון די קליינע שטעטלעך האט אויך אנגעפאנגען ארויסרופען איינער דעם צווייטען אויף מעטשען, צו ענטשיידען וועלכעס שטעטעל קען בעסער שפילען, מען האט געגנוזט בעגרעניצען די צאהל שפילער, אויסארבייטען געוויסע כללים. וואס מען מעג טון און וואס עס איז פערבאטען צו טון בעת'ן שפילען. אזוי צום ביישפיל, האט מען פערבאטען צו אונטערשטעלען פיסלעך, אדער אז דריי שפילער פון איין צד זאלען זיך ארויפווארפען אויף איין שפילער פון געגנערישען צד. מען האט בעשטימט

אנגעזעהענע בירגער פון ביידע שטעטלעך צו אויפפאסען, אז די שפילער זאלען נישט פערלעצען די כללים. אזוי האט זיך אויסגעארבייטעט א סיסטעם פון אויפפאסער — די איצטיגע ריכטער עס האט זיך פון זיך אליין אויסגעארבייט א געוויסע סיסטעם, ווי אזוי צו שפילען און די מעטשען האבען זיך פערוואנדעלט אין אן ארגאניזירטען ספארט.

———

לאדז—לעמבערג 0:0

נעכטען איז אויפ'ן ל. ק. ס. פלאץ פארגעקומען א מעטש צווישען דער לאדזער און לעמבערגער רעפרעזענטאנצען, וועלכער האט זיך פערענדיגט מיט א רעזולטאט.

דער רעזולטאט שפיגעלט נישט געטרייע אפ די כוחות-פערהעלטניש פון ביידע מאנשאפטען. די לאדזער מאנשאפט איז געווען א בעסערע און האט פערדינט אויף א נצחון. דער אנגריף האט אבער געשפילט שוואך און נישט אויסגענוצט די וויכטיגסטע פאזיציעס.

לאדז האבען רעפרעזענטירט 8 שפילער פון „ל. ק. ס.", 2 פון „הכח" (ראפאפארט און קאהאן) און כמאלאדסקי פון „ו. ק. ס."; די לעמבערגער מאנשאפט איז בעשטאנען פון שפילער פון די צוויי ליגע-מאנשאפטען „פאגאן" און „משארני".

דאס שפיל הויבט אן לעמבערג. לאדז נעמט איבער דעם באלעם און שוין אין דער ערשטער מינוט ראטעוועט אלבאנסקי זיין טויער. לאדז איז ווייטער אין אנגריף און דער 5. מינוט צענטרירט שארף דורקא, אלבאנסקי שיסט דעם באלעם אויף א קארנער, וועלכער ווערט נישט אויסגענוצט. א קאנטער-אטאק פון לעמבערג ענדיגט זיך מיט א קארנער. א מינוט שפעטער פערטיידיגט ראפאפארט זיין טויער דאס שפיל איז אפען, די לאדזער שטורמער נוצען נישט אויס איינוגע פאזיציעס. דאס זעלבע חזר'ט זיך איבער אונטער'ן טויער פון לאדז. אין דער לעצטער מינוט פאר דער פויזע פערשיסט סאוויאק אן'אודעאלע פאזי-

ציע פון 3 מעטער.

נאך דער הפסקה פערנעמט פרימארי-קעוויטש דאס ארט פון ראפאפארט'ן און פראנקוס פון מארטשעווסקי.

לאדז האט א שטארקע איבערמאכט. די שטורמער גריפען אן גאנצע 45 מינוט. די זיכערסטע אפציעס ווערען אבער נישט אויסגענוצט.

ביי די נעסט האט זיך אויסגעצייכענט דער טויערמאן אלבאנסקי. ביי די לאדזער מאנשאפט האבען זיך אויסגעצייכענט גאלעצקי, קאראש און קאהאן, וועלכער האט בעוויזען א שעהן טעכנישע שפיל. שוואך האט געשפילט דער אנגריף.

ריכטער ה' וואדעשקעוויטש.

———

קאמף פאר אייראפא-מייסטערשאפט אין שווער-געוויכט

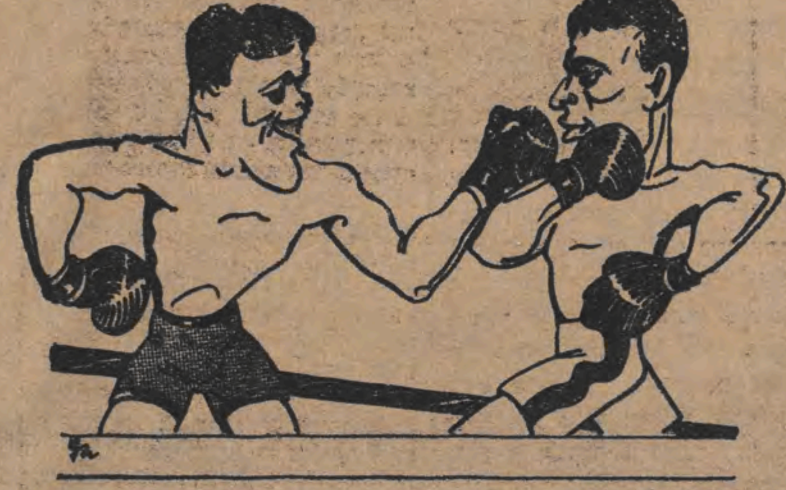

ד״ר דייטש היין מילער (לינקס) און דער בעלגיער פיער טשארל (רעכטס) אין קאמף פאר דער מייסטערשאפט.

גרויסער נצחון פון פוילען

פוילען — יוגאסלאוויען 3:0

נעכטען איז אין יוגאסלאוויען פארגעקומען אן'אינטערנאציאנאלער פוטבאל מעטש צווישען פוילען-יוגאסלאוויען, וועלכער האט זיך פערענדיגט מיט א גרויסען נצחון פון פוילען. דער רעזול-טאט איז אן'אומגעהמער איבערראשונג פאר פוילען, צוליב דער גוטער פארם פון דער יוגאסלאווישער רעפרעזענטאנץ, וועלכע האט אין די לעצטע צייטען אפגעהאלטען א רייהע נצחונות.

פון די רינג-קאמפען

די נעכטיגע רינג-קאמפען אין לאדזער ספארט-צירק האבען זיך געענדיגט מיט פאלגענדע רעזולטאטען:

דער קאמף בירקענמייער — קאוואן האט זיך פערענדיגט אהן רעזולטאט.

אליוויערא האט בעזיגט קראוזער'ן אין דער 31. מינוט האלטענדיג איהם א לענגערע צייט אין א דאפעלטען נעלסאן, וועלכען קראוזער האט נישט געקענט אויסהאלטען, געבענדיג 3 מאל צייכענס, אז ער גיט זיך אונטער.

דער קאמף טארנא—גארגולאוו האט זיך געענדיגט אלס אונענטשידען.

שמידט—וועסטערגארד האט שוין אין דער 5. מינוט בעזיגט מארטינאוו'ן.

היינט קעמפען: קאוואן — קראוזער (דעצ.), טארנא-בירקענמייער, שמידט-וועסטערגארד-קאלעף און אליוויערא-גארקאוויענקא (דעצ).

אנ'אעראפלאן, וואס קערעוועט זיך אליין

דעם אעראפלאן האט ערפינדען דער אמעריקאנער קארנעליוס.

נייער דייטשער מייסטער פון דיסק-ווארפען

דער לייפציגער ווימאן האט געשלאגען דעם וועלט-רעקארד אין דיסק-ווארפען. ער האט געווארפען 69,54 מעטער.

סע סאציאנעלער מאמענט אויף אנ'אינטערנאצ. פוסבאל - מעטש

צווישען ענגלישען ליגע-מייסטער עווערטאן און דער דייטשער בונדעס-מאנשאפט. יענער האט ער זיך 2:2

איז די נאהנטסטע טעג עפנונג פון גארטען!!

היינט • אין טעגליך! „די גאסען פון די גרויסע שטאט"

GARY COOPER, SILVIA SIDNEY

ערשטער קלאנג-קינא RAKIETA אין גארטען

SIEN KIEWICZA 40.

קראפטיש-סענסאציאנעלער פילם אין די הויפט-ראלען:

אויסערן פראגראם: פערשידענארטיג. פרייזען נארמאלע. אפאראטור „וועסטערן עלעקטריק". אנהויב פון סעאנסען: אין וואכען-טעג 4 נ.מ. שבת, זונטאג, חגאות 1 מיטאג.

שלאסעריי-ארבייט פאר

וואוינונג געשעפט פאבריק

פיהרט אויס ביליג

J. REDER
קאנסטאנטינער 13.
(רוג זאכאדניא)

א סטודענט

פון 1. יאהר פאריזער אוניווערזיטעט (סארבאנע), אבסאלווענט פון א פוילישער רעגירונגס-גימנאזיום, א וועטערינער קארעפעטיטאר און ערציהער זוכט לעקציעס. געוואונשען א קאנדידאט, עס קען זיין אויף ארויסצופאהרען. מעלדונגען: וואלדמאן, צמענטארנא № 8

אזיכערע פרנסה

מיט 1000 זל. א שיתוף צו א גאנגבאר געשעפט. צו ערפאהרען: ווישניאווא גורא וועדעמהיים № 68

א צופערטרויערגער מענש

מיט די בעסטע רעפערענצען זוכט אין איין פאבריק אדער אין א לאגער צו נעכטיגען, גלייכצייטיג קען ער אויך אין דער נאכט אויס-פיהרען ביורא-ארבייט. צו ערפאהרען אין דער אדמיניסטראציע פון „לאדזער טאגעבלאט".

Dr. HALTRECHT

ספעציאל-ארצט

פאר הויט און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—11 פריה, פון 12.30—1.30 נ"מ. און פון 5 ביז 9 אוו. זונטאג פון 10 ביז 1 בייטאג

פארזיכטיג!

ג' דאמען און מענער!

דער קריזיס דריקט פון אלע זייטען אזוי, אז יעדער גראשן שפילט א גרויסע ראלע. צו דעם קומט נאך דער יום-טוב שבועות און צו שאנד קאן מען דאך נישט געהן, דעריבער רעקאמענדיר איך אייך, מיינע ג' דאמען און מענער, אז צו דעם צוועק האב איך צוגעגרייט א גרויסן אויסוואהל פון די נייעסטע פאסאנען און מאדערנסטע קאלירען

דאמען און מענער היטען

צו זעהר ביליגע פרייזען. גלייכצייטיג ווערט אויך אנגענומען צו איבערפאסאנירן דאמען- און מענער-היטען פון גאר אלט אויף געגנצליך ניי און אלעס צו ביליגע פרייזען.

געדענקט די אדרעסע:

פערדער, זגערזשער 7

לוטאמירסקא 2, זגערזשער 20

באלד איבערצוגעבען פאר ביליג

3 צימער מיט א קוך

אין בעקוועמליכקייטען אויף פיעטריקאווער גאס צווישען פריהייטס-פלאץ ביז פאלודניאווא. אפערטען אין אדמיניסטראציע פאר „G. S."

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואהל

שפאציר-וואגענס מאטראצען
ספרענזינאווע „Patent"
וויזימאטשקעס אמעריקאנער

אייזען · ניקעל בעטען

צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער

אין הויף „DOBROPOL" Łódź, Piotrkowska 73

לאנג-יעהריגער געריכטס-סעקרעטאר

שרייבט און ערלעדיגט אלערליי

ביטעס, אנקלאגעס און קלאוזולעס

ספעציאליסט אין מיליטער-ענינים ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאר איינציגע שפייזערס (אפיעקאנזטווא). שנעלער אויסקויף פון פאטענטען און רעגיסטראציע-קארטען אויפ'ן יאהר 1932

ב. מאז, פעטריקאווער 10

אבאנירט און לעזט דאס

לאדזשער טאגעבלאט

אבאנעמענטס-פרייז: פאר 1 חודש אין פוילען 5 זלאטעס, אין פראנקרייך און בעלגיען—20 פראנק, אין אנדערע לענדער 1.25

אנאנסען-פרייז: פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% טייערער, אויסער דער טעקסט מיט 56 טייערער. פון די פרייזען ווערט נישט ערלויבט קיין ראבאט. פאר א מיליטעטער-שורה פאר'ן טעקסט 16 גר. פרייזען 24 גר. אין טעקסט 40 גר. פרייזען 60 גר. נאכ'ן טעקסט 12 גר. פרייזען 18 גר.

Drukarnia E. i M. Hamburskich. Łódź. Piotrkowska 16. Odpowiedzialny Red.-wydawca: ...